

OBČASNÍK

JAMU

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ

2012/I

(ne)bude líp!?

Finanční situace této země (a tak i jednotlivých odvětví lidské činnosti) je denně propírána sdělovacími prostředky a rozhodně není mým cílem ani záměrem ji zde hodnotit či rozebírat (k tomu se necítím být dostatečně kompetentní) – názor na to má každý nepochybně svůj a může jej našťástí svobodně projevit – např. v dalších volbách podporou některé strany či svou případnou neúčastí.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je jednoznačně v obtížné situaci – díky vládním koaličním dohodám je nuceno k nepřilíh populárním krokům..., tedy šetření. Ty tak dopadají jak do regionálního školství (základní a střední školy), tak samozřejmě i do oblasti vysokých škol. Očekávaná snížení se týkají nejen vyhlídky na léta nadcházející, kdy je avizováno snížení rozpočtů vysokých škol o dalších až 5 miliard korun, ale i roku 2012, kdy dojde k tzv. „vázání finančních prostředků“ (u vysokých škol je nyní zmiňována částka okolo 500 mil. Kč). Rozpočty vysokých škol tak stále klesají a dopady do jejich chodu jsou čím dál znatelnější – ani JAMU nepůsobí ve vakuu, a tak se tato situace logicky odráží i u nás..., rozdíl v rozpočtu JAMU roku 2010 a v rozpočtu roku 2012 činí přibližně 13 mil. Kč, což je víc než 10%! Je tak nezbytné, aby všichni (studenti, pedagogové i zaměstnanci), kteří na naší alma mater působí, si byli této nepříznivé situace vědomi.

Zachovat dosavadní kvalitu výuky i dalších činností akademie je pro vedení fakult, ale i celé JAMU, čím dál obtížnější a doposud se dařilo, aby dopady finančních „škrťů“ nepocítovali přímo studenti. To se však neděje samo, není to automatické a stojí to nemalé úsilí. Vedení školy a všichni zainteresovaní zaměstnanci (s garancí Projektové kanceláře JAMU) se podíleli na získání prostředků z fondů ESF (tříletý projekt „Inovace studijních programů Dramatická a Hudební umění JAMU v oblasti uměleckých výstupů“), které pomohou plnohodnotně rozběhnout provoz celoškolského mezifakultního pracoviště Divadlo na Orlí – hudebně-dramatická laboratoř JAMU. Díky intenzivní činnosti pedagogů a příslušných fakultních pracovišť se také daří být stále kvalitně produktivní (a úspěšní – což rozhodně není totéž!) v podávání projektů Fondu rozvoje vysokých škol, i když i zde je až hmatatelný tlak na omezování financí (pro rok 2013 zcela mizí kategorie „F2“ určená pro umělecké obory a taktéž je stanoven limit počtu projektů, které smí daná škola podat) – navíc, na stobodové škále hodnocení mají v posledních letech šanci uspět pouze projekty, které v průměru svých oponentů dosáhnou více než 96 bodů! Co dodat?

Mimořádná aktivita, zaštitěná nezlomným elánem prorektora AMU prof. Mgr. Miroslava Klímy, již loni také přinesla první „ovoce“ (rozuměj finance) z prostředků na „RUV“ (registr uměleckých výstupů). Tento registr je zřízen pro umělecké školy jako možnost ohodnocení jejich uměleckých činností (umění je sice zvláštní, ale mimořádně zajímavý způsob poznávání světa) a pedagogové již pochopili, že je třeba své umělecké aktivity evidovat a vykazovat. Nelze

Pokračování na straně 2

uvnitř čísla:

Jubileum Rudolfa Firkušného
SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2012
Stavba Divadlo na Orlí ve finiši
Nová katedra na Hudební fakultě
Komorní opera, Marta, Festival bicích nástrojů, SLJ
Výzkumné centrum hudebního/operního divadla
Konference ENCATC
Mezinárodní aktivity Hudební fakulty
Erasmus
Projekt GA ČR
Evropský sociální fond
Exkurze studentů JAMU do Vídně a Londýna
Z New Yorku do Colorada – po stopách Firkušného
Univerzita třetího věku na Divadelní fakultě
Volba děkanů
Umělec a společnost

— Kniha Marie a Pavla Jiráskových *Loutka a moderna*, vydaná nakladatelstvím Arbor Vitae a JAMU, v grafické úpravě Kláry Kvízové a Petra Krejzka získala 1. místo v soutěži o Nejkrásnější knihu roku 2011 v kategorii odborné a vědecké publikace. Soutěž každoročně vyhlašuje Ministerstvo kultury ČR a Památník národního písemnictví.

opomenout ani činnosti vědeckého charakteru, které, a to přestože jsme umělecká škola, jsou velmi výrazné (dovolují si za DIFA připomenout např. mimořádnou publikační činnost prof. PhDr. Bořivoje Srby, DrSc., či loni ukončený GAČRový projekt prof. PhDr. Josefa Kovalčuka „*Dokumentace a analýza tvorby brněnských studiových divadel*“, jehož výstupem bylo vydání osmi unikátních knih!).

Osobně si myslím, že jako škola můžeme mít hlavu hrdě vztyčenou a na své aktivity být právem náležitě pyšní. O tom svědčí i všechny druhy činností, které jsou pravidelně zachyceny ve fakultní (a souhrnně pak i celoškolské) výroční zprávě za daný kalendářní rok, ale... obávám se, že „(ne)bude líp?!?“.

Ondra Vodička

JAMU připomněla jubileum Rudolfa Firkušného

Stromy sakury obkružující budovu Hudební fakulty JAMU rozkvétají jen na několik dní v roce – a právě v období jejich plného květu, od 25. do 29. dubna, se letos konaly oslavy stého výročí narození Rudolfa Firkušného, jimiž JAMU uctívá svého prvního čestného doktora.

Je důležité informovat hned na počátku, že příprava, organizace a celý průběh oslav byly v první řadě záležitostí studentů, jejichž činnost iniciovaly, zašitily a koordinovaly dvě pedagožky z Katedry hudebních a humanitních věd a manažerství, Monika Holá (která byla též redaktorkou reprezentativního katalogu akce) a Lucie Šilerová. U zrodu oslav stál student doktorského programu Richard Pohl, jenž se ve své disertační práci zabývá právě osobností Firkušného. Pohl nalezl a kontaktoval řadu Firkušného žáků, kteří u tohoto nejlepšího českého pianisty studovali na newyorské Juilliard School a ti se myšlenkou setkání a vystoupení v Brně nadchli natolik, že někteří kvůli tomu dokonce změnili svůj koncertní itinerář. Do Brna tedy přicestovalo jedenáct skvělých pianistů, kteří ve třech večerech předvedli své umění a přes den předávali své interpretační poznatky na mistrovských kurzech; mnozí z nich nadto krásně pohovořili o svém učiteli i v rámci hudebněvědecké konference.

Na slavnostním zahajovacím koncertu 25. dubna v Besedním domě účinkovali Alan Weiss, Eduardus Halim, Avner Arad a Carlo Grante, kteří ve skladbách Chopina, Brahmsa, Janáčka a Musorgského fascinovali fenomenální technikou a výsostnou kulturou tónu. Ta byla ostatně tím nejzřetelnějším pojetím jejich výkonů a něčím, co by se snad mohlo označit za základní rys Firkušného „školy“, jak o tom na konferenci podaly svědectví Sara Davis Buechner i Anya Laurence, shodně zdůrazňující prvořadý zájem svého pedagoga o tónovou kultivovanost, která mu byla základním východiskem při tlumočení hudebního obsahu.

Na čtvrté hudebněvědné konferenci 26. dubna vyslechli její účastníci vstupní referát autora české monografie o Firkušném Jiřího Šafaříka, který pojednával o raných letech umělcových, a Jindra Bártová připomněla Firkušného vztahy k Brnu a k JAMU, včetně jeho velkorysých finančních darů, jichž využívali a využívají studenti k pokrytí potřeb některých svých náročných projektů. Bývalá rektorka JAMU Alena Veselá, z jejichž rukou Firkušný převzal čestný doktorát, hovořila o rodině Firkušných, kterou dobře znala, a svůj

příspěvek zakončila velmi zajímavým zvukovým záznamem Firkušného besedy se studenty JAMU z roku 1991. Proděkan Divadelní fakulty teatrolog Josef Kovalčuk informoval o svém tchánovi, profesoru Robertu Smetanovi, který byl za studií blízkým přítelem Firkušného a později sepsal své vzpomínky na toto přátelství. Josef Kovalčuk dal u příležitosti oslav Firkušného tyto dosud nepublikované vzpomínky k dispozici a Ediční středisko JAMU je promptně vytisklo. O publikaci obohacenou dobovými fotografiemi byl mezi účastníky oslav živý zájem.

Na konferenci vystoupili i koncertní umělci, kteří analyzovali některé rysy Firkušného umění (Michal Mašek), rozpřádali úvahy o tom, co se nazývá analytickou interpretací (Carlo Grante), referovali o neznámých Firkušného nahrávkách z archivu hudebního festivalu v Aspen (Richard Pohl) a – jak už jsme naznačili – hovořili o Rudolfovi Firkušném v roli učitele (Sara Davis Buechner a Anya Laurence). Na konferenci byl také přednesen náčrt přednášky samotného Rudolfa Firkušného o problémech a výzvách kariéry hudebního interpreta. Přednášku v umělcově pozůstalosti našla a pořadatelům konference předala jeho dcera Veronika Firkušná. Dopolední jednání ukončilo pět tezí, které o Rudolfovi Firkušném napsal Miloš Štědroň, a celou konferenci pak uzavřel přehled o tom, jak reagoval na Firkušného český hudební tisk v letech 1989–1994, který přednesla jedna z organizátorek oslav Monika Holá.

V pátek se po konferenci a po celodenních mistrovských kurzech už všichni účastníci dobře znali, proto se večerní koncert konal ve vysoce přátelské atmosféře. V úvodu vystoupili Bledar Zajmi, původem albánský violoncellista, student doktorského studijního programu HF JAMU, a Dora Nováková-Willmington, dcera skladatele Jana Nováka, kteří s absolutní jistotou a samozřejmostí (chtělo by se říci autenticky) přednesli náročnou, leč v nejlepším slova smyslu efektní skladbu Rotundelli Jana Nováka. Brněnští instrumentalisté Pavel Wallinger a Renata Ardaševová, kteří měli tu čest před léty hrát Firkušnému jako nejlepší představitelé brněnského interpretačního mládí, potvrdili tuto pověst přednesením 3. sonáty pro housle a klavír Bohuslava Martinů. Druhá polovina koncertu pak už patřila hostům, kteří s úžasnou elegancí předvedli ukázkou salonní hry 19. století ve čtyřruční Fantazii f moll Franze Schuberta (Avner Arad a Douglas Buys) a ve Dvořákových Slovanských tancích zvolili (Eduardus Halim a Richard Cionco) tak závratné tempo, že se kvůli němu obrazeč not někdy řádně zapotil.

Shodně se zaměřením Rudolfa Firkušného akcentovaly oslavy českou hudbu a především Janáčka. V tomto ohledu si zasloužila prvenství Annlynn Miller, která interpretovala

výlučně Janáčka (2. řadu cyklu Po zarostlém chodníčku a Pohádku ve spolupráci s violoncellistou Ulrichem Schmidem). Sara Davis Buechner, která na konferenci hovořila o Firkušného požadavcích na interpretaci českých skladatelů (a doprovodila občas svůj výklad k velkému pobavení auditoria i pohybovým znázorněním Firkušného chůze a gestikulace), zase v posledním večeru přednesla díla Josefa Suka, Vítězslavy Kaprálové a Bohuslava Martinů.

Při posledním koncertě se publikum seznámilo s Firkušného žáky také jako s komponujícími interprety: Alan Weiss přednesl svoji transkripci Lachrimae Pavane Johna Dowlanda pro klavír, jíž dodal dedikaci In memoriam Rudolf Firkušný, a Richard Cionco svoji přídalkovou skladbu Pohlednice pro Brno, v níž využil hudebních náznaků nejen na Janáčka, ale i na další mistry české i světové hudby. Program večera obohatil také Douglas Buys přednesem výběru z Debussyho Preludií. V závěru posledního večera pak interpretovala Donna Lee Janáčkovu Sonátu 1. X. 1905 a v jejím případě platilo jednoznačně úsloví *finis coronat opus*: v takové sevřenosti a výrazové intenzitě je dílo slyšet málokdy. Rudolf Firkušný si vychoval pozoruhodné nástupce!

Oslavy ukončil pietní akt na brněnském hřbitově, který byl důstojný a současně plný emocí: nejen ženy, ale i muži mnohdy neskrývali své dojetí. Vzpomínkový akt provázela hudba souboru lesních rohů posluchačů Hudební fakulty a verše Ivana Blatného o Brnu přednesené Ivanou Valešovou. A když autobus dovezl účastníky zpět k budově JAMU, nikomu se nechtělo rozcházet: stisky rukou, podpisy, výměny adres nebraly konce. A obzvláště srdečné díky směřovaly k Matěji Plíhalovi, který měl celé oslavy na starosti jako svůj absolventský projekt (v rámci bakalářského typu studia oboru hudebního manažerství), a který dokázal téměř nemožné: oslavy měly náležitý finanční zabezpečení a byly celé prodchnuty nakažlivým elánem mládeže, který z nich udělal živoucí a životnou akci. A zatímco někteří měli před konáním akce pochybnosti a jiní odpadali v jejím průběhu, Matěj Plíhal, nevyspaný a neustále s telefonem u ucha, vydržel. Však se mu také po posledním koncertu dostalo náležitého potlesku.

Co říci na závěr? Všichni účastníci byli, soudě podle jejich reakcí i podle toho, že se většinou dotazovali, kdy zase bude podobná akce uspořádána, výsostně spokojeni. Někteří už mají dokonce domluvené termíny svých budoucích brněnských vystoupení! Spokojená a dojatá byla i dcera Rudolfa Firkušného Veronika, která všem mnohokrátě děkovala. Hudební fakulta JAMU dokázala, že má výborné studenty a výborné zázemí pro akce mezinárodního dosahu. A dokonce i ty sakury kolem její budovy vydržely do posledního dne a teprve pak začaly pozvolna opadávat...

Jindra Bártová

— Většinou (byť ne kompletní) sestava zahraničních hostů, bývalých žáků Rudolfa Firkušného. Na fotografii z pietního aktu u hrobu Mistra jsou zachyceni (zleva): Carlo Grante, Avner Arad, Eduardus Halim, Alan Weiss, herečka Ivana Valešová v pozadí uprostřed, Dora Nováková-Wilmington, Véronique Firkušný, Anya Laurence, Richard Cionco, Sara Davis Buechner.

— Richard Pohl (nahore) a Matěj Plíhal, hlavní studentští organizační aktéři Oslav

— Alan Weiss při lekci Mistrovských kurzů

SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2012 je za námi, ale máme na co vzpomínat!

Mezinárodní festival divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER proběhl ve dnech 10.–14. dubna 2012. Akce každoročně pořádá Divadelní fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, spoluorganizátoři jsou: Centrum experimentálního divadla

a Národní divadlo Brno, Divadlo Reduta.

22. ročník se uskutečnil díky finanční podpoře statutárního města Brna, Jihomoravského kraje, International Visegrad Fund a Nadace Život umělce. Akce se konala pod záštitou rektora Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, primátora města Brna, hejtmana Jihomoravského kraje, ministryně kultury České republiky, České komise pro UNESCO a za podpory ENCATC, přední evropské sítě pro kulturní management a vzdělávání v oblasti kulturní politiky.

Studenti oslovili celkem 230 škol. V letošním roce se organizátoři zaměřili na pozvání těch divadelních škol, které na festivalu dosud nikdy nebyly, jako například USA (Valencie) nebo Jižní Korea (Soul). Celkem přišlo 26 přihlášek. Představení byla hodnocena výběrovou komisí podle originality, umělecké kvality a v neposlední řadě podle technické náročnosti. Výběrová komise vybrala 14 škol, nakonec se festivalu zúčastnilo 12 škol včetně JAMU, neboť školy z Indonésie a z Číny nakonec nemohly přijet. V případě druhé jmenované to bylo dáno problémy se zajištěním víz.

Diváci měli jedinečnou možnost zhlédnout představení dvanácti divadelních škol z celého světa:

- ČESKÁ REPUBLIKA, Brno, Janáčkovy akademie múzických umění v Brně
- ČESKÁ REPUBLIKA, Praha, Akademie múzických umění v Praze
- SLOVENSKO, Bratislava, Vysoká škola múzických umění
- NĚMECKO, Hannover, University of Music, Theater and Media – Theatre Faculty
- POLSKO, Krakov, Ludwik Solski State Drama School
- JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA, Johannesburg, Wits School of the Arts
- JIŽNÍ KOREA, Soul, Sejong University
- KOLUMBIE, Medelin, University of Antioquia, Faculty of Arts, Theatre Department
- TURECKO, Istanbul, Halic University
- POLSKO, Varšava, The Aleksander Zelwerowicz Theatre Academy
- USA, Los Angeles (Valencia), California Institute of the Arts
- SLOVINSKO, Lublaň, University of Ljubljana, Academy of Theatre, Radio, Film and Television

Aktuální dění na festivalu zachytili organizátoři díky zpravodaji Meeting Point, kde se kromě recenzí objevovaly

i rozhovory s tvůrci a osobnostmi festivalu. I v letošním roce byly průběžně natáčeny záznamy z představení, rozhovory a názory účastníků. Jednotlivá videa je možné zhlédnout na webové stránce TV Encounter: <http://www.youtube.com/user/TVEncounter>. Festival kromě hlavního programu nabízel bohatý offprogram. Festival již tradičně otevřel slavnostní průvod masek. Offprogram byl obohacen i o lákavé workshopy. Celkově se festivalu zúčastnilo 2598 diváků.

Mezinárodní porota festivalu, kterou tvořili Tatjana Lazorčáková (předsedkyně – ČR), Jiří Josek (ČR), Chris Edmund (Austrálie) a Rui Pina Coelho (Španělsko), udělovala ocenění se soškou za nejlepší režii, ženský herecký výkon a mužský herecký výkon. Ředitel festivalu prof. Petr Oslzlý udělil cenu ředitele festivalu.

Ocenění „Marta“ získali:

REŽIE:

JMÉNO: Lukáš Brutovský

ŠKOLA, ZEMĚ, MĚSTO: Vysoká škola múzických umění – Divadelní fakulta, Slovensko, Bratislava

ODŮVODNĚNÍ: Za invenční zpracování klasického textu s aktuálním přesahem v inscenaci „Smrt Tarelkina“.

ŽENSKÝ HERECKÝ VÝKON:

JMÉNO: Barbara Ribnikar

ŠKOLA, ZEMĚ, MĚSTO: Lublaňská univerzita divadla, rozhlasu, filmu a televize, Lublaň, Slovinsko

ODŮVODNĚNÍ: Pro zaujaté koncentrované herectví, které přináší generační výpověď mladých lidí o současném světě v inscenaci „Chodec“.

MUŽSKÝ HERECKÝ VÝKON:

JMÉNO: Tony Miyambo

ŠKOLA, ZEMĚ, MĚSTO: Univerzita umění Wits, Jihoafrická republika, Johannesburg

— Zahajovací festivalový průvod

ODŮVODNĚNÍ: Za psychologicky věrohodné a vitální postižení mnohovrstevnaté postavy syna v inscenaci *Relativita*: příběhy z černošské čtvrti.

MUŽSKÝ HERECKÝ VÝKON:

JMÉNO: David Müller

ŠKOLA, ZEMĚ, MĚSTO: Hannoverská univerzita hudby, divadla a médií, Německo, Hannover

ODŮVODNĚNÍ: Za plastický výkon v roli Kabaretiéra, který nejvýrazněji představoval mnohovrstevnaté a dynamické herectví celého souboru v inscenaci „Ráj barbarů“.

— *Largo Desolato*, oceněná inscenace ředitelem festivalu —
prof. Petrem Oslzlým (University of Halic)

CENA ŘEDITELE FESTIVALU:

JMÉNO: Cem Uslu

ŠKOLA, ZEMĚ, MĚSTO: Univerzita v Haliči, Turecko, Halič

ODŮVODNĚNÍ: Za současný a zároveň zobecňující výklad, promyšlené prostorové řešení a schopnost výrazné stylizace při herecké režii hry Václava Havla „Largo Desolato“.

Festival SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2012 již je tedy definitivně za námi, a tak nezbyvá, než se začít těšit na další ročník.

Alena Hájková

— Závěrečný ceremoniál a patron festivalu, —
herec Pavel Zedníček

Vítězem soutěže v Itálii pianista z JAMU

Jan Šimandl, posluchač 3. ročníku bakalářského studia hry na klavír ze třídy prof. Aleny Vlasákové, přednesl 4. května v aule HF JAMU svůj absolventský koncert, jehož náročný program korunoval dvěma přídávky, z nichž ten druhý, Lisztova *La Campanella*, by byl pro svou mimořádnou obtížnost ozdobou koncertního vystoupení kteréhokoliv světového pianisty. Však mu také početné publikum aplaudovalo vestoje! Hned poté Jan Šimandl odjel do Itálie na soutěž *AMICI DELLA MUSICA 2012*. Tato soutěž, která proběhla letos už po osmé, se koná každý rok v italském městě Udine a má poněkud neobvyklá pravidla: vítězí v ní vždy jen jeden účastník a jeho cenou je sólový koncert na festivalu v Udine v příštím roce s výhledem na další koncerty v Itálii.

Letos bylo vybráno šest vysokých škol ze střední Evropy (Brno, Bratislava, Záhřeb, Vídeň, Lublaň, Udine), aby poslaly jednoho reprezentujícího studenta jakéhokoliv nástroje. Soutěžili nakonec dva pianisté, dvě sopránistky, akordeonista a houslista.

Vítěz soutěže Jan Šimandl nám po návratu řekl:

„Je mi velkou ctí, že naše škola vybrala na tuto reprezentaci zrovna mě. O to větší „tlak“ jsem pocítoval, jelikož jsem nesoutěžil za sebe, nýbrž za celou školu. Hrál se mi ale dobře díky příjemné atmosféře, krásnému sálu a dobrému klavíru.

Na programu jsem měl Schumannovy Symfonické etudy, op. 13, a Prokofjevovu 7. sonátu, op. 83, B dur.“

Jindra Bártová

Hudobná fakulta má novú katedru

1. januára 2012 bola katedra opernej réžie pričlenená ku katedre kompozície a dirigovania. Vznikla tak **Katedra kompozície, dirigovania a opernej réžie (KKDR)**. Vedúcim novej katedry je **odb. as. MgA. Ing. Mgr. Dan Dlouhý, Ph.D.**, s ktorým som sa zhováral o smerovaní katedry a o novom priestore, ktorý KKDR prináša pre všetkých študentov JAMU.

Môžete nám bližšie predstaviť novú katedru a jej hlavné ciele?

Nová katedra je tvorená niekoľkoma „subkatedrami“, pretože vyučuje súčasne obory Kompozície, Multimediálnej kompozície, Dirigování orchestru a sboru, a nově ještě – jak už bylo řečeno – obor Operní režie (na rozdíl od pražské HAMU, kde jsou jednotlivá odvětví vyučována na samostatných katedrách). Spojení kompozice a dirigování je na HF JAMU už tradicí a má svou logiku (dirigenti mohou daleko těsněji spolupracovat s komponisty), pričlenění nového oboru Multimediální kompozice ke staršímu oboru Kompozice má svůj smysl také. Pouze spojení s operní režii by mohlo na první pohled vypadat vzdáleně, protože je ale mým hlavním cílem evokovat tvořivou atmosféru a propojovat vzájemně jednotlivé obory, nabízí se zde takto možnost mnohem bližších studentských i pedagogických vazeb a vytváření nejrůznějších společných projektů. V první řadě by se to mohlo projevit mj. v rámci programu koncertů Studia soudobé hudby, kterých se budou pravidelně aktivně zúčastňovat nejen „běžní“ a multimediální skladatelé, ale i dirigenti; v jiných projektech by se zase pracovníci mohli setkat operní režiséři s multimediálními komponisty atd. Kdokoliv – a to i z jiných kateder – přijde s nějakým zajímavým nápadem (dle mého vkusu čím originálnějším, tím lépe, nechci ale samozřejmě předem nikoho zastrašit), bude vítán. Kromě těchto vnitřních „propojení“ existuje už v současné době řada vazeb mezi naší katedrou a externím prostředím (např. různými fakultami VUT Brno).

Aké nové možnosti prináša zlúčenie študentom dnes už spoločnej katedry? Aké sú Vaše plány v oblasti predmetov?

Podle mého názoru by sloučení mohlo a mělo vést (jak už jsem řekl) především k vyšší vzájemné informovanosti o ostatních oborech a ke spolupráci – např. studentů Multimediální kompozice a Operní režie, skladatelů a operních režisérů, dirigentů a operních režisérů atd. Už teď se snažím při výuce svých předmětů na KKDR a Katedře bicích nástrojů propojovat a vzájemně inspirovat hráče na bicí nástroje a skladatele třeba v předmětech Realizace elektroakustické hudby, Instrumentace atd.; teď tento proces pokračuje na daleko širší úrovni. Nový projekt OPVK dokonce přímo „vyžaduje“ po dirigentech realizaci soudobých skladeb, kromě toho by se měl rozvíjet předmět Kompozice scénické a filmové hudby pomocí spolupráce skladatelů a „divadelníků“ atd. Dále bych chtěl více zapojit do výuky možnosti Vědeckého centra JAMU, jehož jsem členem; spolupráce se už teď projevuje např. v předmětech Základy hudební akustiky a Zvukové aspekty interpretace, které přednáší

další dva členové Vědeckého centra – RNDr. Lubor Příklad a MgA. Mgr. Ondřej Jirásek, Ph.D. Navíc se připravuje řada dalších předmětů nových.

KKDR je tu však pre všetkých študentov JAMU, keďže viaceré jej predmety môžu byť atraktívne tiež pre poslucháčov iných umeleckých odborov...

Z takových předmětů můžeme zmínit např. Operní seminář pod vedením doc. Jana Zbavitele, kde probíhá mj. rozbor oper Leoše Janáčka; dále by pro případné zájemce mohla být zajímavá i Sluchová analýza, Základy dirigování, Základy hry na bicí, Tvorba umělého zvuku (tzn. vysvětlení podstaty zvukových syntéz), Základy hudební akustiky, Kurz klasické a počítačové notografie, Alternativní souzvukové systémy (zabývající se vysvětlením principu různých netemperovaných ladění), v budoucnu třeba Etnická hudba, už zmíněná Muzikálová tvorba, Interpretace nové hudby pro dirigenty atd.

Nie každý vie, že KKDR zabezpečuje aj vyučovanie predmetov multimediálnej kompozície. Priblížite nám ich?

Předmětů oboru Multimediální kompozice je mnoho a jsou zajišťovány ve spolupráci Divadelní fakulty JAMU, Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Fakulty výtvarného umění VUT a samozřejmě Hudební fakulty. Jejich názvy mohou znít hudebníkům „exoticky“, protože kromě Multimediální kompozice, Základů teorie kompozice atd. (které jsou obdobou předmětů oboru Kompozice) studují naši posluchači např. předměty Filmová tvorba, Úvod do studia interaktivních médií, Základy digitálního videa, Dějiny divadla, Teorie a praxe tanečních technik, Teamwork, Základy scénografie atd. Studium je zatím jenom bakalářské, pracujeme ale na akreditaci magisterského stupně. Zájemcům o tento obor jej lze částečně přiblížit pomocí stránek <http://multimedia.jamu.cz/main.php>.

Jedným z pilierov úspešnosti katedry sú kvalitní pedagógovia. Nedávno ich rady rozšíril šéfdirigent Opery Slovenského národného divadla a absolvent JAMU Rastislav Štúr. Plánujete pokračovať v trende obsadzovania nových pedagógov?

Samozřejmě, katedra musí nejen do budoucna principiálně zabezpečit výuku, protože řada pedagogů je už v důchodovém věku; chtěl bych ale navíc sledovat nejnovější trendy ve všech čtyřech oborech, které vyučujeme, a z tohoto hlediska samozřejmě vybírat nové pedagogy. Kromě toho budeme při zavádění některých nových předmětů spolupracovat i s umělci, kteří sice nepatří k nejmladší generaci, mají ale umělecké renomé – od dalšího akademického roku by měl na naší katedře vyučovat připravovaný předmět pro dirigenty s názvem Muzikálová tvorba známý dirigent Caspar Richter.

Akým spôsobom spolupracuje KKDR s externým – mimoškolským prostredím?

V rámci vědeckého centra jsem již spolupracoval s některými studenty Fakulty informačních technologií VUT, kteří

se chtěli věnovat ve svých absolventských pracích kompozičním programům. Řada předmětů v rámci výuky oboru Multimediální kompozice probíhá (jak již bylo řečeno výše) na Fakultě výtvarného umění VUT, další nová intenzivní spolupráce s touto univerzitou započne v následujícím akademickém roce – právě totiž s kolegy z Vědeckého centra dokončujeme podobu přijímacích zkoušek pro nový obor Zvuková režie a zvuková technika, jehož výuku bude společně s Fakultou elektrotechniky a komunikačních technologií zajišťovat právě naše katedra (jak název napovídá, je to obor pro zvyšování profesních kvalit zvukových režisérů a očekává se relativně vysoký zájem o toto studium).

Viem o Vás, že okrem pedagogického pôsobenia na HF JAMU stojíte tiež za množstvom ďalších umeleckých projektov. Môžete nám ich stručne predstaviť a zoznámiť čitateľov s Vašimi osobnými umeleckými plánmi v najbližšom období?

Mám jednak plány kompoziční, protože každý rok napíši nejméně osm nových věcí – proč ale zrovna tento počet skladeb, to nejsem schopen vysvětlit – a natočím je ve studiu

(jsou to kompozice pro nejrůznější obsazení, jako např. speciální hudební nástroje, běžné akustické nástroje, orchestr, elektroakustické nástroje atd.), další pracovní plány se týkají tvorby nových nástrojů. Často jde nejen o nástroje se zvláštním zvukem, ale i vzhledem (jsou to mnohdy několikametrové objekty na pomezí výtvarného umění, připomínající sochy, na nichž se vyskytují „oblasti“, které se rozeznávají různými paličkami, třou se kovovými tyčinkami nebo metličkami, jsou na nich napjaté struny, na něž lze drknat nebo hrát smyčcem atd.); obvykle se zvuk objektů snímá snímači a dále upravuje, např. pomocí efektovcích procesorů. Dále se zabývám „průzkumem“ tzv. kompozičních programů, které převádějí na znějící zvuk nejrůznější nehudební data (třeba fotografie, obrázky, sledy čísel, fraktály atd.) a snažím se inspirovat vznik programů nových. Vedle zmíněných oblastí se samozřejmě i nadále věnuji svému souboru DAMA DAMA (plným názvem Středoevropskému souboru bicích nástrojů DAMA DAMA) a sólovým vystoupením, takže se (naštěstí) rozhodně nestihnu nudit.

Rozhovor připravil Gabriel Rovňák

Stavba Divadla na Orlí je v plném proudu

Kdo v posledních týdnech šel po ulici Orlí, mohl se na vlastní oči přesvědčit, že stavba Hudebně-dramatické laboratoře postupuje viditelně kupředu.

Zhotovitel v současné době provádí zednické práce – ve všech patrech vznikají příčky, omítá se. V zadních částech jsou již namontované fasádní panely, v čelní části se montáž připravuje a proběhne v nejbližších dnech. Paralelně se montují i okenní rámy, schodiště, rozvody elektra a klimatizace. V budoucím divadelním sále dochází k umístění základních zabudovaných prvků jevištní technologie, v nahrávacím studiu probíhá montáž stropu.

Do konce května proběhnou všechny hrubé stavební práce – v té době musí být navezeny veškeré těžké komponenty stavby, neboť právě tehdy nastane rekonstrukce všech přilehlých ulic, která znemožní těžký dovoz a odvoz.

Od 1. července budou mít budoucí zaměstnanci přístup na stavbu, aby spolupracovali na její finalizaci. V polovině července bude dokončen divadelní sál včetně přilehlých místností, poté nastane instalace jemné jevištní technologie, světel a elektroakustických komponentů.

Zkušebnímu provozu bude věnováno září, kdy se rozbehne i provoz kavárny v přízemí, a v říjnu se mohou všichni těšit na slavnostní otevření a českou premiéru slavného světového muzikálu Footloose v režii Jany Janěkové a v podání nejen absolventského ročníku muzikálového herectví, ale i studentů konzervatoře a řady hostů, kteří jsou dnes již slavnými absolventy JAMU.

Nezbývá než se těšit a doufat, že nenastane žádná komplikace, která by omezila termín dokončení výstavby.

Nedočkavci a zvědavci mohou sledovat dění na facebooku (<http://www.facebook.com/DivadloNaOrli>) či na samotných stránkách divadla (<http://divadlonaorli.jamu.cz/>), které budou mít v krátké době novou grafickou podobu.

Lenka Tesáčková

— Ze stavby Divadla na Orlí

Dramaturgie Komorní opery HF JAMU se v letošním akademickém roce zaměřila na žánr operní komedie. V zimním semestru uvedla multimediální *Così fan tutte* v režii Renaty Fraisové a v letním semestru hravou *Viva la mamma* v režii Davida Kříže.

Così fan tutte

Komická opera o třech jednáních, zkomponovaná Wolfgangem Amadeemem Mozartem na libreto Lorenza da Ponteho, ožila v Komorní opeře HF JAMU v Bezbariérovém divadle Barka v zimním semestru akademického roku. Inscenace byla nastudována v českém jazyce, v režii Renaty Fraisové. Orchester JAO řídil Pavel Šnajdr a hostující Tomáš Hanák. Významnou součástí inscenace byla multimediální složka, na které s režisérkou spolupracoval Jakub Kříž j. h., student Pedagogické fakulty MU Brno a FAVU VUT Brno. Manažersky operní projekt zajišťoval Patrik Bauman. Scéna k představení z dílny Jakuba Kříže, za laskavé supervize Jaroslava Záděry, byla doplněna kostýmy Veroniky Fiuráškové j. h.

Renata Fraisová tuto trpce úsměvnou Mozartovu komediální „Školu milenců“ přenesla z původního šlechtického zámku do prostředí hudební konzervatoře. Nadčasové téma problému hledání lásky tak získalo zcela novou rovinu vyprávění.

Divák se setkal se zamilovanými, téměř ještě dětskými studentkami zpěvu Fiordiligi a Dorabellou v podání Lenky Turčanové, Kseniye Suprunovich, Jany Plachetkové, Lenky Čermákové a Lucie Szabové. V postavách rošťáckých studentů horny a trumpety Ferranda a Guglielma se představili Lukáš Hacek, Peter Račko a Roman Hoza. Z nepřijetí ke studiu zklamanou uklízečku Despinu ztvárnily Anna Dubnová, Kateřina Vlčková a Eva Štěrbová. Šviháckým, avšak mírně cynickým, učitelem Alfonsem se stal Petr Karas. Sólistické zpěváky doplnil pěvecký sbor divadelních spolužáků vytvořený členy smíšeného pěveckého sboru Lukáše Kozubíka.

Život v tamní škole plynul poklidně až do chvíle, kdy se mladíci se svým učitelem vsadili o ženskou věrnost. Tu náhle rozkaz královský – školský – zavelel a oni se po srdceryvném loučení s dívkami rozjeli do světa. Vrátili se v přestrojení coby bývalí studenti zpěvu a za pomoci manipulační hry Despiny a Alfonse se postupně stali dívkám nejen novými spolužáky. Dívčin boj za věrnost i chlapecká sázka byly prohrány. Toto zklamání však přineslo i odpuštění a novou naději všem přítomným.

Hybatelem děje byl po celou dobu Alfonso, který si se svými svěřenci pohrával jako s rybičkami v akváriu. Tento prvek potom tvořil paralelu k projekcím, které po celou dobu obsahově doplňovaly děj opery.

Così fan tutte je operním titulem, o kterém s respektem hovoří mnozí profesionální operní inscenátoři. Zdárné provedení této opery studenty v Komorní opeře HF JAMU mělo opět příjemný nádech mladistvosti, hravosti a energického

náboje, který z operního titulu běžně se hrajícího v operních domech světa učinil jedinečný zážitek.

Premiéry: 1. a 4. prosince 2011, **reprízy** 5. a 6. prosince 2011 v 19 h v Bezbariérovém divadle Barka.

Viva la mamma

(V původním názvu *Le convenienze teatrali*, v českých zemích uváděna pod názvem *Poprask* v opeře).

Verze opery Gaetana Donizettiho *Viva la mamma*, kterou v březnu letošního roku uvedla Komorní opera, je specifická hudebními úpravami Floriana Noacka a dramaturgickými úpravami Barbary Hass. Autorem nového českého překladu je Václav Málek.

Děj opery přenesl diváka na fiktivní zkoušku nového operního kusu v Altoně. Zde se mu před očima rozehrály příběhy typických charakterů osůbek, které se vyskytují snad v každém divadle. Poklidné zkoušení nejprve narušil příchod bývalé primadony Mammy Agáty následovaný ředitelovou pohrůzkou finančních pokut, pokud zpěváci nenazkouší své nové role. Když byla krize nezpívání zažehnána, objevil se další problém v podobě hrozby uzavření divadla městskou radou. Hrozící katastrofu se však podařilo Mamě Agátě odvrátit za pomoci finanční sbírky „všech přítomných“ v divadle.

Situace postav v opeře je podobná nedávným událostem týkajících se brněnského divadla. U médií tedy inscenace HF JAMU vzbudila velký zájem. Mnohá označovala tento počín studentů jako inspirující se nedávnými událostmi. Pravdou však zůstává, že překlad opery byl dramaturgicky schválen již před zmíněnými událostmi.

Premiéra v podání studentů HF JAMU zazněla pod taktovkou *Gabriela Rovňáka*, v režii *Davida Kříže*, se scénou *Anastasiyi Chaplenko* (studentka ateliéru scénografie, pocházející z Taškentu) a v kostýmech *Olgy Jelečkové* (studentky FAVU Brno, obor malba, nyní 2 semestry studující v ateliéru scénografie na DIFA). Projekt manažersky a produkčně zaštiťovali studenti *Daniela Peclová* a *Petr Soudek*.

Viva la mamma si po celou dobu příprav kladla za cíl pobavit ve výsledku nejen diváky, ale zároveň všechny účinkující. Podle ohlasů přítomných diváků se jí to povedlo. Mamma Agáta v podání pánů *Aleše Procházky* j. h., a především studujícího *Romana Hozy* nenechala bránci klidnou žádnému z přítomných diváků. Bakalářské představení absolvujících – *Aleny Nevimové*, *Veroniky Pacíkové* a *Jany Jelínkové* – v roli Corilly, které Agátám zdárně sekundovaly, a navíc v některých částech představení tvořily příjemnou vážnou paralelu k převládajícím plochám vtípu. Trojici žen doplnila Agátina dcera v podání *Lucie Staňkové* a *Heleny Tamelové*. Mužskou část osazenstva tvořili *Rastislav Lalinský* (přísný ředitel a režisér Prospero), *Petr Karas* (skladatel Biscroma) alternující s uměleckým vedoucím Komorní

opery *Tomášem Krejčím*, manžel primadony Corilly Stefano v podání *Davidu Szendiucha* a *Jiřího M. Procházky* j. h., ruský tenor *Guglielmo Marka Belka* a *Pavla Valenty*, inspičient *Michal Robotka* j. h. a dirigent představení *Gabissimo – Gabriel Rovňák* se svým hudebním ansámblem složeným z hráčů JAO (*Marie Vargová, Zdeněk Svozil, Alena Řeháková, Ryohei Hirono, Anežka Jungová, Alena Tokarová, Martin Raška, Karolína Smutná, Tomáš Stýblo, Vladimír Brablec, Vojtěch Pospíšil*), který nejenže po celou dobu mladistvě hrál, ale také se zcela nenuceně v prvním dějství zapojil do hereckého dění na jevišti.

Premiéry: 24. a 26. března 2012, **reprízy** 27. a 28. března 2012 v 19 h v Bezbariérovém divadle Barka.

Renata Fraisová, David Kříž

— *David Kříž, Renata Fraisová, Mgr. Václav Málek* —

— *Così fan tutte – Peter Račko, Kseniya Suprunovich, Eva Štěrbová, Jana Plachetková, Roman Hoza* —

— *Viva la mamma – Tomáš Krejčí, Marek Belko, Roman Hoza, Helena Tmelová* —

Krátký report z Marty

Studio Marta se pomalu blíží ke konci další sezony. A co vás v těch posledních měsících ještě čeká?

Pátá premiéra letošního činoherního ročníku působícího v Martě – autorský projekt studentů II. navazujícího magisterského ročníku Ateliéru dramaturgie a režie (vedoucí: prof. Petr Oslzlý) „*Domov dobrovolného otroctví*“, který byl divákům představen v netradičním prostoru jeskyně Výpusitek (premiéra 22. dubna 2012).

V měsíci květnu se Marta vydala na DAMU do Prahy, kde na festivale „Zlomvaz“ odehrála inscenaci „*Mrzák inishmaanský*“.

Poté již nastalo loučení tohoto ročníku v podobě absolventského festivalu (14.–17., 19. a 20. května), kde byly zopakovány všechny letošní inscenace, a tuto již tradiční přehlídku všeho, co se v Martě v průběhu sezóny odehrálo, zakončilo slavnostní předání Divadelního studia Marta dalšímu ročníku (tzv. „Klíče“).

V červnu se ještě Marta vydá pro změnu za hranice – konkrétně do Bratislavy na festival „Istropolitana“ VŠMU, s titulem „*Princ Homburský*“.

Podrobný program a další informace naleznete na internetových stránkách www.studiomarta.cz.

Markéta Švecová

— *Princ Homburský – vpravo Lukáš Daňhel, vlevo Aleš Petráš* —

Konec února patřil na Hudební fakultě hráčům na bicí nástroje

Druhý ročník Festivalu bicích nástrojů proběhl na HF JAMU ve dnech 20.–24. února 2012. Festival, který má podobu nesoutěžní přehlídky, přivítal opět velký počet hráčů. Kromě posluchačů obou českých akademií přijali pozvání hudebníci téměř ze všech českých konzervatoří a jedné slovenské (Konzervatórium J. L. Bellu Banská Bystrica).

Novinkou festivalu byl zahajovací koncert, který odehrál soubor bicích nástrojů Aries z Liberce. Aries předvedli velmi živé a zajímavé představení – na pódiu se objevilo najednou až devět hráčů.

Další novinkou byl koncert konaný mimo prostory Hudební fakulty. Pro spolupráci byl osloven Marimba Live Drums, který svou energickou show předvedl v hudebním

klubu Fléda. O afterparty se pak postarali Emil Machain a Jakub Tengler, posluchači katedry bicích nástrojů, které můžete znát z veřejných prostranství (nejen) Brna.

Posledním rozšířením nabídky festivalu byla prodejní výstava bicích nástrojů a příslušenství holandské firmy Pustjens Percussion Products.

Zahraničním hostem druhého ročníku byl švédský profesor Markus Leoson, který v této době vyučuje na výmarské umělecké akademii a který kromě odborných workshopů odehrál famózním způsobem závěrečný slavnostní koncert.

Věříme, že se všichni zúčastnění, ať už hráči či posluchači, bavili stejně dobře jako pořadatelé a odnesli si spoustu zážitků. Těšíme se na setkání v roce 2014.

Kamila Pětrašová

— Společný koncert bicích kateder JAMU a HAMU —

— Markus Leoson – závěrečný koncert festivalu —

Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka v Brně rozezná letos klavír a varhany

Prestížní Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka v Brně se už po osmnácté uskuteční třetí zářijový týden. Mimořádnou akcí pořádá Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně ve spolupráci s Nadací Leoše Janáčka pod záštitou ministryně kultury Mgr. Aleny Hanákové, hejtmana Jihomoravského kraje JUDr. Michala Haška, primátora statutárního města Brna Bc. Romana Onderky, MBA. Letos vůbec poprvé je soutěž dvouoborová a utkají se v ní hráči na klavír a varhany, kteří v den zahájení soutěže nedosáhli věku pětatřiceti let. Mezi 14.–22. 9. 2012 bude v brněnském Besedním domě, na Hudební fakultě, Nové radnici a v chrámu svatého Augustina soutěžít přes třicet interpretů v každém oboru z tuzemska i zahraničí.

„Pevně věřím, že krásné prostředí Hudební fakulty JAMU, které bezprostředně sousedí s Besedním domem – místem řady Janáčkových premiér – poskytne soutěžícím mnoho inspirativních momentů a přispěje k šíření odkazu mistrova díla mezi mladými interprety,“ poznamenal prezident soutěže Vít Spilka. Všechna vystoupení tříkolové soutěže jsou volně přístupná veřejnosti. Finální kolo, vyhlášení výsledků a udělování cen se uskuteční pro obor varhany 21. září

od 17 hodin v Besedním domě v Brně, pro obor klavír o den později, tedy 22. září ve stejném čase a na stejném místě. Vítězství v soutěži je spojeno také se zajímavým finančním ohodnocením. Laureáti si odnesou za první místo částku sto tisíc korun, další dvě umístění jsou spojena se sumou sedmdesát a čtyřicet tisíc korun.

Předsedou poroty pro obor klavír bude Alicja Paleta-Bugaj (Polsko), dalšími členy Eleonora Tkach (Ukrajina), Ida Černecká (Slovensko), Igor Ardašev (ČR) a Jan Jiraský (ČR).

Předsedou poroty pro obor varhany bude Jon Laukvik (Norsko/Německo), dalšími členy Julian Gembalski (Polsko), Suzan Landale (Francie), Alena Veselá (ČR), Zdeněk Nováček (Česká republika).

Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka v Brně (ve zkratce MSLJ) je soutěží, která nese jméno světoznámého skladatele Leoše Janáčka a má souvislost s jeho tvorbou. V pětiletých cyklech se pravidelně střídají obory smyčcové kvarteto, housle, klavír, varhany, violoncello, kontrabas, flétna, klarinet, lesní roh a tuba. Podrobné informace o soutěži: <http://hf.jamu.cz/mezinarodni-soutez-leose-janacka/>.

Lubomír Mareček

O projektu VCHOD

Výzkumné centrum hudebního/operního divadla (VCHOD) je projekt specifického výzkumu, realizovaný na HF JAMU. Jeho cílem je existence operní laboratoře, kde je prostor pro experimentování s výrazovými prostředky pěvce/herce, praktické studium

hereckých technik, rozvíjení tvůrčí týmové práce a pro hledání nových možností interpretace operních děl, která by svébytným způsobem reflektovala současnost. Projekt běží druhým rokem a koncem června se dočkáme prvních veřejných výstupů.

Geneze – podněty, myšlenky, cíle

Potřebu studia nebo laboratoře, kde by byl prostor pro soustředěnou a dlouhodobější práci v oblasti operního divadla, jsem pociťoval již poměrně dlouho. Něco takového se ovšem neobejde bez institucionálního zázemí a nemalých prostředků. Nabízí se jistě otázka, proč zavádět další operní studio, když máme Komorní operu (KO), Studio Devítka, a staví se dokonce ještě Divadlo na Orlí (DnO). Ano, to vše skutečně funguje, ovšem nic z toho zcela nenaplnuje nezbytné kritérium souvislejší práce. KO a Devítka slouží především k realizaci studijních výstupů, přičemž jejich kapacita je naplněna natolik, že na každý jednotlivý projekt je vymezen pouze nejnútnejší čas pro nastudování. DnO je pak především novým (dosud chybějícím) prostorem otevřeným pro hudebně-divadelní aktivity obou fakult, mj. KO HF JAMU. Stále jsem zde tedy cítil jakousi trhlinu, kterou by mohla zaplnit pravidelně pracující dílna zaměřená na experimentální výzkum a tvorbu v oblasti operního divadla. Vhodná příležitost k realizaci této vize se naskytila díky studentské grantové soutěži v rámci specifického výzkumu realizovaného na JAMU, jíž jsem se jako student prvního ročníku doktorského studia mohl zúčastnit. Návrh v soutěži nakonec uspěl a momentálně už má VCHOD za sebou přípravnou fázi a od počátku tohoto akademického roku (2011/2012) se naplno rozběhl. Celý projekt je rozvržen do tří let, tedy maxima pro projekty specifického výzkumu, během nichž vzniknou mimo jiné dvě komorní operní inscenace. Při vlastní realizaci se soustředujeme především na výrazové prostředky operního herce/pěvce a pokoušíme se přitom systematicky hledat, pracovat a učit se. Během práce směřujeme ke zvládnutí důležitých hereckých technik a jejich uplatnění při vlastní tvorbě. Nemělo by jít jenom o naplňování předem dané režijní koncepce, ale o rovnocennou spolupráci všech interpretů na realizaci, o skutečně týmové dílo. U opery akcentujeme fundamentální divadelní principy, proto potřebujeme především rozšířit a zdokonalit naši řemeslnou výbavu. Mnoho inspirace

pro nás znamenaly červnové a prosincové semináře a dílny s Davidem Radokem, realizované na HF JAMU, jichž se řada členů týmu zúčastnila.

Výstupy

Při hledání vhodných titulů, které by korespondovaly se základními principy VCHODu, jsme brali v úvahu nejrůznější požadavky, např. možnost práce s materiálem, obtížnost a obsaditelnost v rámci týmu. V neposlední řadě samozřejmě obsahovou hodnotu díla a mnoho dalších aspektů.

Pro první rok jsme zvolili *L'occasione fa il ladro (Příležitost dělá zloděje)* G. Rossiniho v českém překladu. Vhodná se tahle opera ukázala hned z několika důvodů. Jednak skýtá velmi flexibilní studijní materiál po hudební i dramaturgické stránce, přičemž zajímavý prostor zde představují recitativy, a jednak je přiměřená náročností vokálních partů i obsazením. Inscenace bude k vidění ve čtyřech uvedeních ve dnech 26.–29. 6. 2012 vždy od 20.00 hodin, v prostoru amfiteátru v atriu Fakulty sociálních studií MU, s níž se nám pro tento projekt podařilo navázat spolupráci.

Jako druhou inscenaci a zároveň finální praktický výstup z celého projektu jsme zvolili Smetanovu *Hubičku*. Toto mimořádné dílo B. Smetany, K. Světlé a E. Krásnohorské je v současnosti dle našeho názoru neprávem poněkud bagatelizováno. Přitom jde o hluboce vnímavou výpověď o nejintimnějších stránkách lidských vztahů, výpověď velice tichou, neefektní, ale plnou skutečného citu, lidskosti a pochopení. Žádá si tedy stejně senzitivního divadelního uchopení, k čemuž bychom se velice rádi během následující doby propracovali.

Předmětem výzkumu je, jak již bylo řečeno, herec/pěvec a jeho nástroje. Prioritou naší práce je tedy podrobné zkoumání a rozvíjení osobnosti interpreta a jeho výrazových prostředků s uplatněním moderních i tradičních technik. Postupujeme od počátku systematicky a jednotlivé činnosti plánujeme tak, abychom měli prostor pro vlastní tvůrčí a badatelskou činnost, jejíž výsledky průběžně zaznamenáváme formou poznámek a videozáznamů. Ty pak budou zdrojem pro teoretické zpracování výsledků výzkumu

— Foto ze soustředění – únor 2012 (z levého dolního rohu: Roman Hoza, Lukáš Hacek, Aleš Procházka, Jana Tajovská, Ema Mikešková, Tomáš Studený, Aneta Petrasová) —

a jejich publikaci v odborném tisku a rovněž v rámci disertace *Hudební divadlo dnes – analýza role herce/pěvce*. Při teoretickém vyhodnocování výzkumu máme v plánu analyzovat všechny průběžné i cílové výstupy a výsledky a vyvodit z nich adekvátní závěry. Ty by se posléze mohly stát cenným studijním materiálem pro nastupující generaci operních pěvců.

Tým

Řešitelský tým Výzkumného centra hudebního/operního divadla je složen především z lidí, kteří mají o tak specifický druh činnosti osobní zájem. Hledali jsme mezi studenty, absolventy i profesionály z oboru, ty, kteří mají vhodné umělecké dispozice, předpoklady pro týmovou práci a stejně tak chuť pracovat na svém vlastním rozvoji. Školitelkou

řešitele projektu je Mgr. et MgA. Monika Holá, Ph.D., řešitelem je Tomáš Studený (autor článku). Dalšími členy jsou Marek Mokoš (pomocný režisér), Lucie Mečlová (soprán), Jana Tajovská (soprán), Radka Hudečková (mezzosoprán), Aneta Petrasová (mezzosoprán), Lukáš Hacek (tenor), Roman Hoza (baryton) a Aleš Procházka (bas). Hudební nastudování a provedení mají na starost Ema Mikešková, Kostiantin Tyshko a Jana Nevoralová, produkci Alžběta Lupišková.

VCHOD – inscenace

G. Rossini – Příležitost dělá zloděje, amfiteátr Fakulty sociálních studií MU, Joštova 10, Brno, 26.–29. 6. 2012 od 20.00 hod.

Tomáš Studený

Mezinárodní spolupráce Hudební fakulty JAMU s Abbaye aux Dames

V létě 2011 navázala Hudební fakulta JAMU zahraniční spolupráci s institucí Abbaye aux Dames z francouzského města Saintes, která je zřizovatelem originálního projektu Jeune Orchestre Atlantique, specializujícího se na historicky poučenou interpretaci hudby z období klasicismu a romantismu. Jeune Orchestre Atlantique nabízí možnost stáží těm nejlepším studentům z celé Evropy na kurzech orchestrální a komorní hry za použití výhradně dobových nástrojů. Naši studenti, a to především studenti smyčcových nástrojů, mají v rámci této spolupráce vynikající příležitost se kurzů pravidelně účastnit. Od loňského léta vyjeli na kurzy do Saintes celkem devětkrát a vraceli se nadšeni, o čemž vypovídá stále se zvyšující zájem o tyto kurzy a také o hru na dobové nástroje v rámci výuky na HF JAMU.

Konec února a začátek března 2012 byl pro Hudební fakultu především ve znamení mezinárodních kurzů komorní hry pod vedením pěti zahraničních a jednoho českého

ART MENTOR FOUNDATION LUCERNE

pedagoga – odborníků na historicky poučenou interpretaci klasicistních a romantických děl. HF JAMU hostila 20 zahraničních studentů, členů Jeune Orchestre Atlantique, kteří po dobu pěti dnů intenzivně pracovali s pedagogy v deseti komorních souborech různého složení. Některé soubory zahrnovaly i studenty HF JAMU, velkým přínosem pro soubory byli v tomto případě studenti kladívkového klavíru. Tři další komorní soubory byly tvořeny výlučně studenty HF JAMU, kteří hráli na nástroje moderní. Všechny komorní soubory se představily na dvou výjimečných koncertech v neděli 4. března 2012 v aule HF JAMU, které sklidily mnoho pozitivních ohlasů jak ze strany akademické obce HF JAMU, tak z řad veřejnosti.

— Kurz komorní hry na dobové nástroje na HF JAMU v Brně na přelomu února a března 2012 —

— Zahraniční profesori Jeune Orchestre Atlantique s uměleckým a realizačním týmem HF JAMU —

Spolupráce s Abbaye aux Dames nabízí kromě stáží studentů i další obohacení pro studenty a pedagogy Hudební fakulty. Díky švýcarské nadaci Art Mentor Foundation Lucerne, která celý projekt finančně zajišťuje, může HF JAMU plně rozvinout výzkum v oblasti staré hudby, který probíhá pod vedením prof. Barbary Marie Willi, Ph.D., a bádá po dosud nevydaných hudebních i teoretických materiálech od českých klasicistních skladatelů. Další neocenitelný přínos plyne z možnosti nakoupení barokních a klasicistních smyčců, které využijí jak studenti v rámci projektů s Jeune Orchestre Atlantique, tak právě vznikající oddělení zaměřené na starou hudbu.

Od 1. května 2012 se spolupráce s Abbaye aux Dames rozroste o dva další partnery – Strzeminského akademii výtvarných umění v polské Lodži a Soundscapes – Malta Association of Contemporary Music. Celý projekt se tak přesune pod hlavičku programu EU Culture, poskytující finance z fondů EU na výjimečné projekty mezinárodní spolupráce v oblasti kultury. Tento projekt, jehož koordinátorem je právě francouzská Abbaye aux Dames, bude trvat další dva roky a nabídne velké akce interdisciplinárního charakteru jak v Brně, tak i v zemích partnerů – ve Francii, na Maltě a v Polsku – za účasti studentů a pedagogů HF JAMU.

Alžběta Lupíšková

Hudební fakulta pomáhá univerzitám západního Balkánu při tvorbě nových studijních oborů

Hudební fakulta JAMU se na podzim loňského roku zapojila do nového mezinárodního projektu v rámci programu Tempus, financovaného z fondů Evropské unie. Projekt s názvem „Zavádění interdisciplinarit v hudebním umění v zemích západního Balkánu v souladu s evropskou perspektivou“ spočívá ve spolupráci osmnácti zahraničních partnerů ze zemí Evropské unie a západního Balkánu. Cílem tohoto projektu je zavádění nových nebo inovace stávajících studijních programů na hudebních univerzitách západního Balkánu za podpory evropských institucí, mezi něž patří i JAMU.

Pedagogové Hudební fakulty budou v následujících dvou letech poskytovat své zkušenosti, například při tvorbě studijních plánů a sylabů, v metodice výuky a v celkovém přístupu k vysokému hudebnímu vzdělávání. Vše se bude týkat zejména pedagogů v oborech dřevěných dechových nástrojů,

jazzu, violoncella a klavírní pedagogiky. Ti se účastní odborných setkání, povedou workshopy se studenty na univerzitách v Srbsku, Kosovu a v Bosně a Hercegovině. Kromě toho bude HF JAMU hostit několik zahraničních pedagogů, kteří budou sledovat způsob výuky daných oborů. Na závěr projektu přivítá HF JAMU jednoho studenta ze západního Balkánu na krátkou studijní stáž.

Nové studijní programy budou na univerzitách západního Balkánu zavedené a spuštěné v roce 2014, kdy partnerství v rámci programu Tempus skončí. Spolupráce těchto osmnácti institucí by měla dále pokračovat v rámci organizace „Fórum vysokých hudebních vzdělávacích institucí“, která bude založena letos v květnu v Sarajevu, za účasti zástupců všech partnerských institucí, včetně jednoho zástupce HF JAMU.

Alžběta Lupíšková

Erasmus slaví

V letošním roce oslaví program Erasmus 25. výročí vzniku. Program je zaměřen především na mobilitu a spolupráci ve vysokoškolském vzdělávání v Evropě, ale také podporuje spolupráci vysokoškolských institucí formou intenzivních programů, multilaterálních sítí a multilaterálních projektů. Za 25 let své existence se do Erasmu zapojilo více jak 4 000 vysokoškolských institucí z 33 zemí a díky němu mohlo v zahraniční realizovat studijní pobyt či pracovní stáž přes 2,2 milionů studentů. Mezi nejnavštěvovanější země, kam vyjíždějí čeští studenti v rámci Erasmu, patří Německo, Francie, Španělsko, Velká Británie a Finsko. Naopak do České republiky přijíždí nejvíce studentů zemí jako Španělsko, Francie, Polsko, Německo a Turecko.

Evropská komise, národní agentury, vysoké školy i studentské kluby si 25. narozeniny Erasmu připomenou řadou akcí. U příležitosti tohoto výročí vyhlásilo Zahraniční oddělení

rektorátu a zahraniční oddělení obou fakult soutěž pro studenty JAMU o nejoriginálnější fotografii ze studijního pobytu nebo pracovní stáže. Fotografie byly vyvěšeny v prostorách JAMU a zároveň uveřejněny na webu. Studenti, pedagogové i zaměstnanci JAMU hlasovali o nejoriginálnější fotografii. Ceny byly předány autorům vítězných fotografií na kulturním večeru uskutečněném na počest programu Erasmus, který proběhl 14. 5. 2012 v klubu Metro. Součástí večera byly i prezentace studentů týkající se zemí, kde studovali, dále pak hudební vystoupení studentů z katedry jazzové interpretace HF a prezentace projektu zahraničních studentů studujících na DIFA v rámci výměnných programů.

Petra Riou

19. výroční konference ENCATC, „Culture Forecast“, Helsinky, Finsko *Culture Forecast, 19th Annual Conference ENCATC, Helsinki Finland*

European Network of Cultural Training Administration Centres zkráceně ENCATC, nezisková organizace se sídlem v Belgii, byla založena před bezmála dvaceti lety. Dnes ve spolupráci s UNESCO zastřešuje přes stovku institucí terciárního vzdělávání a kulturních organizací zejména z Evropy a ty pak zastupuje na evropské a mezinárodní úrovni. Dále nabízí možnost podílet se na kulturních a vzdělávacích projektech, sdílet poznatky a zkušenosti. Janáčkova akademie múzických umění je plnoprávným členem této společnosti.

Každoročně organizace pořádá jedno z nejvýznamnějších setkání v oblasti kulturního managementu. Letos začátkem akademického roku 2011/2012 se uskutečnilo již devatenácté setkání v Helsinkách, hlavním městě Finska. Díky podpoře z grantu specifického výzkumu se mohla účastnit Lucie Šilerová z HF JAMU. Zároveň se již tradičně aktivně zúčastnily pedagožky Divadelní fakulty JAMU, které přijely i s několika studujícími. Na konferenci přišli studenti Hudební fakulty účastníci se současně programu Erasmus ve Finsku.

Zaměření konference napovídá již samotný název: Kulturní předpověď („Culture forecast“). Jedná se o širokou škálu aktuálních témat. Trendy, které by mohly v budoucí době nás všechny ovlivnit. Zaměření bylo zejména na tři podtituly: Kultura a město; Nové publikum a Networking. Těmto a obdobným tématům se současně věnují i četné workshopy na HF JAMU (profesor Calvin Taylor, profesor Stanziola, oba působící na University of Leeds, UK).

Konference v Helsinkách se zúčastnilo více než 300 akademických pracovníků, vědců, studentů, umělců a vedoucích pracovníků kulturních a uměleckých institucí z více než 36 zemí. Společná témata pro četné diskuse a myšlenky ovlivňující vývoj trendů kulturního a uměleckého managementu jsou kreativita, kreativní ekonomika. S kreativní ekonomikou souvisí přesvědčení, že v situaci kdy se stále více lidí stěhuje z agrárních oblastí, vytváří se města a souměstí jako důležitá kreativní centra jednotlivých zemí. Tvoří soudobé kulturní jádro, které zemi udržuje v kulturní identitě a reprezentuje navenek.

První konferenční den 12. listopadu 2011 proběhly prezentace finalistů šestého ročníku vědecké soutěže v oblasti kulturní politiky. Vítězem letošního ročníku se stal student srbské univerzity umění v Bělehradě, [Aleksandar Brkić](#) se svým projektem „Cultural Policy Frameworks (Re)constructing National and Supranational Identities: Balkans and European Union“.

Před začátkem přednáškového maratonu se realizovaly odborné exkurze do několika uměleckých institucí hlavního města:

Suvilahti (projekt rekonstrukce bývalé elektrárny, která má být nyní využívána jako prostor pro kreativní skupiny a umělce, [www.suvilahti.fi](#));

Korjaamo Culture Factory (bývalé tramvajové depo, dnes muzeum tramvaj, kavárna, divadlo a klubové prostory, [www.korjaamo.fi](#));

Yleisradio – YLE (národní rozhlasové a televizní centrum, [www.yle.fi](#));

The Helsinki Music Centre (sídlo Sibeliovy akademie a dvou orchestrů, Helsinské filharmonie a Finského rozhlasového orchestru, [www.musiikkitalo.fi](#));

Helsinki design District (čtvrť Helsinek, kam je situováno mnoho muzeí, obchodů, galerií, [www.designdistrict.fi](#));

Arabus Business Incubator (tzv. start-up centrum Aalto University v Helsinkách, [www.start-upcenter.fi/arabus/esittely](#)).

Pozvání na konferenci letos přijaly tři hlavní přednášející: profesorka Saara L Taalas ze švédské Linnaeus University, odbornice a konzultantka působící v kanadském Montrealu, Lidia Varbanova a Katri Halonen z pořádající univerzity Metropolia, vedoucí oddělení kulturního managementu. Všechny se osobitým způsobem zamýšlely nad vývojem kultury v budoucím období 2012 až 2020 profesorka Taalas s příspěvkem „Creative Economy Revisited“ (Kreativní ekonomika nově) a Lidia Varbanova s příspěvkem „Cultural networking in Europe and beyond: current trends and future scenarios“ (Kulturní spolupráce v Evropě i mimo ni: současné trendy a budoucí scénáře) a Katri Halonen s příspěvkem „Cultural Manager 2020 – new mediator roles between art and business“ (Kulturní manager 2020 – nový prostředník mezi uměním a byznysem). Následovaly rozsáhlé diskuse v zajímavě stanovených a měnících se skupinách účastníků nad přednesenými tématy.

Další zajímavý program naplnil i následující den 14. října 2011. Dopoledne proběhla paralelně řada seminářů se zajímavými tématy: „Culture does good!“, „The Ecology of Cultural Industries and Heritage“, Cultural Sustainability of a City in Precarious Times“, „Monitors of Culture: Creativity is healthy“, „From Cultural Diplomacy to Cultural Cooperation?“ a „Performing Arts Management Thematic Area. Právě poslední ze zmiňované řady byl veden pedagožkou divadelní fakulty Mga. Blankou Chládkovou.

V odpoledních hodinách proběhl druhý ročník vědecké sekce (ENCATC's Annual Research Session), ve které se prezentovali zejména mladí výzkumníci. Ti byli rozděleni do jednotlivých tematických skupin: Vzdělávání, Kulturní politika, Regionální rozvoj, Management a Marketing & podnikání. Tato sekce měla jeden aktivní příspěvek pocházející z ČR / HF JAMU: Management models of Symphonic orchestras in Czech Republic and their development in 21st century. Jedná se o původní výzkum v rámci projektu specifického výzkumu na HF JAMU, zaměřený na průzkum českých symfonických orchestrů.

Všichni účastníci konference a jejich prostřednictvím i všichni akademici a mladí výzkumníci z uměleckých vysokých škol jsou zváni na dvacátý ročník ENCATC setkání, které se uskuteční na podzim 2012 v Londýně. Budeme se těšit na shledanou.

Lucie Šilerová

Osm knih jako výsledek řešení projektu GA ČR

Divadelní fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně úspěšně realizovala v letech 2009–2011 projekt prof. PhDr. Josefa Kovalčuka s názvem „Dokumentace a analýza tvorby brněnských studiových divadel“. Projekt byl finančně podpořen z Grantové agentury České republiky částkou 1.561.000 Kč, která byla průběžně v letech 2009–2011 profinancována.

Výstupem z projektu bylo vydání 8 odborných publikací. O čtyřech z nich, které vyšly v roce 2010 (B. Srba: Vykročila husa a vzala člověka na procházku: Pojd!; P. Oslzlý: Commedia dell'arte Divadla na provázku [1974–1985]. Analýza, rekonstrukce, dokumentace inscenace režiséra Petera Scherhaufera a Harlekýna Boleslava Polívky; J. Kovalčuk: Hvězdy nad Kabinetem múz. HaDivadlo 2 [1990–2003]; K. Hanáková: Na pohádku máje. Analýza a rekonstrukce inscenace Zdeňka Pospíšila v Divadle na provázku) jsme vás zde již informovali před rokem.

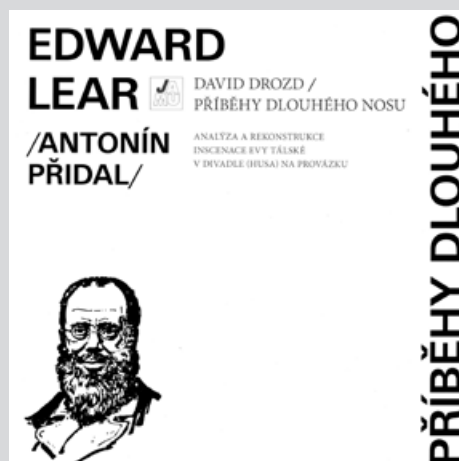
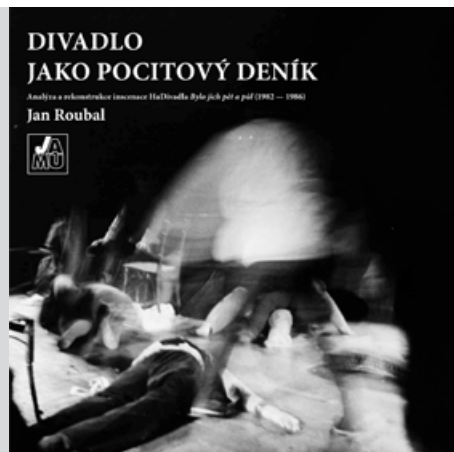
V roce 2011 byly vydány další odborné knihy: T. Lazorčáková: Depeše na kolečkách. Analýza a rekonstrukce inscenace Svatopluka Vály v HaDivadle; D. Drozd: Příběhy dlouhého nosu. Analýza a rekonstrukce inscenace Evy Tálské v Divadle (Husa) na provázku; J. Roubal: Divadlo jako pocitový deník. Analýza a rekonstrukce inscenace HaDivadla Bylo jich pět a půl; J. Kovalčuk a P. Oslzlý: Společný projekt studiových divadel Cesty (křižovatky – jízdní řády – setkání).

Řešení projektu přineslo významný posun při získávání a zpracování pramenných materiálů, které se vztahují k tvorbě brněnských studiových divadel – Divadla (Husa) na provázku a HaDivadla a jejich významných inscenací. Díky tomu byl nově vytvořený základní fond dokumentace tvorby Divadla (Husa) na provázku v letech 1967–72 a HaDivadla v letech 1990–2003, obsahující scénáře a nejednou i režijní knihy inscenací, bohaté obrazové materiály, včetně návrhů scény a kostýmů i fotografií z inscenací, byly objeveny doposud neznámé zvukové i audiovizuální nahrávky. Dále byly nově získané dokumenty toho typu k inscenacím Commedia dell'arte (P. Scherhaufner), Na Pohádku máje (Z. Pospíšil), Příběhy dlouhého nosu (E. Tálská), Depeše na kolečkách (S. Vála), Bylo jich pět a půl (A. Goldflam) a ke Společnému projektu Divadla na provázku, Divadla na okraji, HaDivadla a Studia Ypsilon Cesty (křižovatky – jízdní řády – setkání). Uvedené dokumenty, získané často ze soukromých archivů a sbírek, byly rovněž digitalizované a jsou zpřístupněné v elektronické podobě. Rovněž byly provedeny vizualizace scénografických řešení inscenací.

Jestliže cílem a záměrem projektu bylo soustavnou heuristikou činností prohloubit dosavadní výzkum problematiky významných brněnských studiových divadel, připravit edice zásadních dokumentárních materiálů vztahujících se k tvorbě Divadla (Husa) na provázku a HaDivadla a jejich významným inscenacím, potom celkem osm knižních publikací, které řešení projektu přineslo, cíle projektu zcela naplnilo.

Před uzávěrkou jsme dostali zprávu, že výsledek řešení projektu byl hodnocen jako vynikající a byl navržen na Cenu ředitele GA ČR.

Petra Vodičková

Významná ocenění absolventům Divadelní fakulty

Divákům, kteří pozorně sledovali udílení nejvýznamnějších divadelních ocenění za rok 2011, jistě neunikla jedna pozoruhodná skutečnost, a to, že se mezi nejvýše oceněnými objevila celá řada nedávných absolventů Divadelní fakulty JAMU.

Cenu Thálie i Cenu Alfréda Radoka za nejlepší ženský herecký výkon roku 2011 převzala za roli Ysé ve hře Paula Claudela „Polední úděl“ inscenované v Divadle v Dlouhé Helena Dvořáková, absolventka činoherního herectví Divadelní fakulty JAMU z roku 2001, která studovala v ateliérech vedených doc. Václavem Martincem a prof. Miroslavem Plešákem.

Cenu Thálie za mužský herecký výkon v inscenaci Dejvického divadla „Dealer's Choice“ (*Mugsy*) si odnesl Václav Neužil, který studoval činoherní herectví v ateliéru prof. Niky Brettschneiderové a Vladimíra Kelbla a absolvoval v roce 2003.

Již podruhé získal Thálii absolvent muzikálového herectví z roku 2005 Dušan Vitázek, který studoval v ateliéru doc. Jany Janěkové. Tentokrát za ztvárnění titulní role *Jekylla/Hyda* ve stejnojmenné inscenaci brněnského Městského divadla.

V oboru tanec/balet potom získal již podruhé Cenu Thálie absolvent oboru taneční pedagogika Jan Fousek za ztvárnění role *Valmonta* v inscenaci „Nebezpečné známosti“ v Národním divadle Brno.

Vedle Heleny Dvořákové získal Cenu Alfréda Radoka v kategorii Talent roku také další absolvent činoherního herectví Michal Isteník, který absolvoval v ateliéru doc. Aleše Bergmana v roce 2008.

Na předních místech se v těchto prestižních anketách objevila i jména dalších bývalých studentů Divadelní fakulty, například druhé místo Ceny Alfréda Radoka v kategorii Scénografie získal Marek Cpin za výpravu k inscenaci Divadla Husa na provázku „Trapná muka“, v kategorii Inscenace roku skončila na druhém místě inscenace režiséra Jana Mikuláška „Europeana“ uvedená v brněnské Redutě, v kategorii Divadlo roku skončil na třetím místě Buranteatr vedený Michalem Zetelem.

Josef Kovalčuk

Graffovo kvarteto hrálo světovou premiéru Bohuslava Martinů

Na svém posledním koncertě pro brněnský Spolek přátel hudby 18. dubna v Besedním domě Graffovo kvarteto ve spolupráci s pianistkou Michiko Otaki potvrdilo svou vysokou hráčskou úroveň: tónovou kvalitu, plastický výraz, dokonalou souhru (jakoby jeho členové spolu dýchali), celkovou koncepci i velmi náročných skladeb a hlavně hluboké zaujetí pro komorní hru. V centru pozornosti publika stála světová premiéra „nultého“ klavírního kvintetu Bohuslava Martinů, na který jsem se primária Štěpána Graffeho zeptala.

Tvorba Martinů stojí v popředí mého zájmu už od dob studií. Když jsme v roce 2008 natáčeli na CD jeho Druhý klavírní kvintet, dozvěděl jsem se o existenci „nultého“ kvintetu z roku 1911, jehož rukopis je uložen v Muzeu v Poličce. Spolu s hudebním dramaturgem Českého rozhlasu Brno Janem Hlaváčem jsme zažádali o jeho zapůjčení. Muzeum nám laskavě poskytlo kopii, kterou jsme revidovali a nastudovali. Potom již nic nebránilo natočení této skladby na CD *Úsvit české moderny* pro Radioservis (dále obsahuje Druhý smyčcový kvartet Bedřicha Smetany a Klavírní kvintet Vítězslava Nováka) a uskutečnění světové premiéry tohoto sto let opomíjeného díla.

Čím je pro mladé hráče přitažlivá komorní hudba?

Komorní hra představuje vzájemnou komunikaci a rády se jí věnují i nejmenší děti, jak sleduji při své výuce na ZUŠ.

Na konzervatoři vedu vedle houslové třídy v letošním roce také dvě smyčcová kvarteta. Je pro mě inspirativní vidět kvarteto nyní také z pohledu pedagoga. Snad pro každého hráče na smyčcový nástroj je hra v kvartetu atraktivní jako výsostná forma hudební spolupráce.

Kvarteto jste založil už za konzervatorních studií roku 1997.

Začali jsme pracovat pod vedením Miloše Vacka, primária Janáčkova kvarteta, který nás strhnul svým mimořádným zápalem. Nezapomenu na jeho někdy i několik hodin trvající lekce... Za čtrnáct let naší existence došlo v sestavě k jediné obměně. Cellista Jaroslav Havel totiž odešel do Norska, kde dodnes působí v Trondheim Solistene, a za něj nastoupil Michal Hreňo. Pult druhého houslisty patří od počátku Lukáši Bednaříkovi a violu zastává Lukáš Cybulski.

Čím se chcete mezi českými a moravskými kvartety odlišovat?

To je základní otázka. Všechna kvarteta jistě usilují po řemeslné stránce o co nejdokonalější interpretaci a taky my tedy od začátku naší existence pravidelně zkoušíme a připravujeme se na koncerty s maximálním nasazením. Chováme se jako profesionální soubor, přestože se z existenčních důvodů nemůžeme věnovat jen kvartetu. Máme

každý své další působiště, já učím, kolegové hrají v orchestru. Naší hlavní snahou je ale předat posluchačům sklada-
telovo sdělení s co nejintenzivnějším výrazem, dělat hud-
bu, která promlouvá.

Kdo je vaším interpretačním vzorem?

Vzorů by byla celá řada, vůbec prvním bylo Janáčkovo kvar-
teto. Nesmírně si vážíme jeho někdejšího člena Adolfa Sý-
kory, který byl naším pedagogem na JAMU a který nás velmi
ovlivnil svým úžasným vedením – dodnes se na něj můžeme
kdykoli obrátit. Opakovaně jsme měli možnost pracovat
na kvartetních kurzech v Reichenau s vynikajícími komo-
rními hráči, jako je Günter Pichler z vídeňského Alban
Berg Quartet, Norbert Brainin a Siegmund Nissel z londýn-
ského Amadeus Quartet či László Mezö z budapeštského
Bartók Quartet.

Stěžejní pro nás bylo ale setkání s Jerrym Hornerem,
který byl dvacet let členem slavného Fine Arts Quartet
a je emeritním profesorem na Indiana University v americkém
Bloomingtonu. Seznámili jsme se s ním v roce 2006.
Na svých evropských zájezdech za námi do Brna přijel ně-
kolikrát, jako umělecký poradce byl přítomen také natá-
čení naší desky s Haydnem a Mendelssohnem. Na našem
posledním americkém turné loni na jaře navštívil dva naše
koncerty a zase se nám věnoval. Právě on měl v poslední
době zásadní vliv na naši interpretaci: klade důraz zejména
na tónovou kvalitu a je v tomto ohledu maximalista, nene-
chá notu, která by nepromlouvala, vždy ale zároveň s ohle-
dem na frázi a uchopení celého díla.

***Již za studií se Graffovo kvarteto s úspěchem zúčastnilo
mnoha mezinárodních soutěží, např. soutěže komorních
souborů ACT (2003) v Londýně, Verfemte Musik (2005)
v německém Schwerinu a získalo také několik význam-
ných ocenění. Co pro vás znamenají?***

Z hlediska startu byl nejdůležitější rok 1999 – druhý rok naší
existence. Tehdy jsme získali cenu na Beethovenově Hradci,
která nás přiměla k tomu, abychom šli na stejnou vysokou
školu a pokračovali společně dál. Každá z cen, které jsme
získali, pro nás něco znamenala, ale nevyzdvíhal bych
jednu nad druhou. Z poslední doby si moc vážíme Ceny
Českého spolku pro komorní hudbu pro rok 2008. Mezi lau-
reáty této ceny v její historii patří opravdu ty nejlepší české
komorní soubory, což je pro nás zavazující.

***Podle čeho si vybíráte repertoár? Těžištěm je světový
kvartetní repertoár, ale zastoupena je v něm hudba sou-
dobá česká i světová.***

V zahraničí po nás požadují hlavně českou hudbu (Dvo-
řák, Smetana, Janáček, Martinů) a z ostatních autorů hra-
jeme hodně Haydna, Mozarta, Beethovena, Schuberta,
Mendelssohna. Někteří pořadatelé jsou konzervativnější
a hudbu 20. století vůbec nechťejí, někde na ní naopak

trvají. Soudobé hudbě se věnujeme hodně, z českých au-
torů rádi interpretujeme třeba Viktora Kalabise nebo Karla
Husu, premiérujeme také brněnské autory, například Mila-
na Slimáčka, Miloše Štědrone, ze zahraničních skladatelů
pro nás v poslední době napsal svůj pozoruhodný kvartet
Isis vídeňský skladatel Werner Schulze.

***Je podle vás komorní hudba dnes poutavá? Má menší
publikum, hraje se obvykle v menších sálech než opera,
symfonická hudba, má tedy i menší popularitu.***

Komorní koncerty jsou sice Popelkou, ale mají své stále
publikum. Je paradoxem, že v menších městech komo-
rní cykly fungují mnohdy výborně, přichází na ně ote-
vření posluchači, kteří umějí pozorně poslouchat i slo-
žitou hudbu. Ve velkých městech je to někdy smutnější
i s návštěvností...

***Kvarteto je náročnější na vzájemnou toleranci a porozu-
mění než manželství. Je to vlastně manželství ve čtyřech...***

Myslím, že nás spojuje vnitřní poctivost k hudbě. Kaž-
dý musíme mít sice vlastní zaměstnání, ale hned vedle
něj je nejdůležitější kvarteto a každý mu přizpůsobuje
svůj denní rozvrh. Velkou oporou jsou také naše chápa-
jící partnerky.

Jak byste charakterizoval jednotlivé členy?

Kdo nás zná, ví, že jsme čtyři zcela odlišní lidé, ale možná
právě ta různorodost vytváří zajímavý celek. Touha po ko-
morní hudbě je v každém z nás tak hluboká, že je schopna
překlenout lidské různosti.

Rozmlouvala Jana Michálková Slimáčková

— Po dubnovém koncertě v Besedním domě (zleva)
redaktor Českého rozhlasu Brno Jan Hlaváč, Štěpán Graffe,
Lukáš Bednařík, pianistka Michiko Otaki, Michal Hřeňo,
Lukáš Cybulski a prof. Adolf Sýkora

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt ESF OP VK: Inovace studijních programů Dramatická a Hudební umění JAMU v oblasti uměleckých výstupů (CZ.1.07/2.2.00/28.0159)

Tento projekt je realizován za podpory Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Základní informace o projektu:

Doba realizace:

únor 2012 – leden 2015

Rozpočet projektu: 25 335 278,21 Kč

Reg. číslo: CZ.1.07/2.2.00/28.0159)

Projektový tým:

Vedoucí projektu

MgA. Lenka Tesáčková

(tesackova@jamu.cz)

Garant DIFA

doc. MgA. Zbyněk Srba (srba@jamu.cz)

Garant HF

doc. MgA. Vít Spilka (spilka@jamu.cz)

Produkční DIFA

MgA. Markéta Švecová

(svecova@jamu.cz)

Produkční HF

Ing. Zdenka Vlachovská

(vlachovska@jamu.cz)

Koordinátor DIFA

BcA. Kristýna Vávrová

(vavrova@jamu.cz)

Koordinátor HF

MgA. Kateřina Polášková

(polaskova@jamu.cz)

Administrativní pracovník projektu:

Mgr. Diana Kolbábková Paraskevopulu

(kolbalkova@jamu.cz)

Další informace o projektu jsou k dispozici na stránkách:

www.jamu.cz v záložce Projekty EU (<http://esf.jamu.cz/projekty-jamu/0159.html>)

V únoru 2012 odstartoval projekt Inovace studijních programů Dramatická a Hudební umění JAMU v oblasti uměleckých výstupů. Inovace studijních programů JAMU je mezifakultní projekt zaměřený na všechny studenty,

ale i na některé pedagogické a nepedagogické zaměstnance školy. Do projektu budou zapojeni a cílovou skupinu tvoří studenti DIFA a HF JAMU bakalářského (Bc.) a magisterského (Mg.), a na HF částečně i doktorského studijního programu. Hlavním cílem projektu je zvýšit přístupnost studijních oborů, které jsou vyučovány na DIFA a HF JAMU. Celý projekt je rozdělen do devíti klíčových aktivit. Základem celého projektu je inovace hudebně-dramatických výstupů na DIFA a HF v novém prostoru – Divadle na Orli. Studenti zde dostanou možnost realizace svých absolventských výkonů ve zcela novém technicky dokonale vybaveném prostředí a získat vzdělání, které odpovídá současné situaci v oblasti umění a odráží potřeby trhu práce.

Během února a března proběhly na Divadelní fakultě JAMU workshopy a semináře se zahraničními a českými uznávanými odborníky a experty z praxe, v rámci nichž měli studenti Divadelní fakulty možnost vzájemné mezioborové spolupráce a seznámili se s aktuálními trendy v oblasti umění na evropské úrovni, které byly tímto účinně implementovány do výuky.

Studenti oboru Jevištní technologie a scénografie se účastnili v rámci klíčové aktivity č. 1 workshopu s mezinárodně uznávaným světelným designérem Nickem Moranem, který proběhl na konci března v Divadelním studiu Marta a v prostorách DIFA JAMU. Nick Moran patří mezi špičky oboru světelný design, kterému se věnuje již přes dvacet let. Ve své práci se soustřeďuje převážně na téma poetiky světla na jevišti, začlenění digitálních médií do designu představení. Vyučuje na Central School of Speech and Drama v Londýně. Na konci dubna se uskutečnil workshop s Vincentem Longuemarem, světelným designérem, který publikuje články o estetickém a dramatickém užití světla a v současné době mimo jiné působí

jako pedagog v Miláně. Na květen se dále připravují další dva workshopy světelného designu.

V Ateliéru klaunské scénické a filmové tvorby proběhly v rámci klíčové aktivity č. 2 dva workshopy s Irinou Andreevou a Alešem Janákem, významnými umělci uskupení Teatr Novogo Fronta. Workshopy vyvrcholily realizací inscenace SNUFF STUFF, která byla prezentovaná v rámci Mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2012 ve dnech 12. a 13. dubna 2012. Více než dvoutýdenní intenzivní stáž s francouzskou choreografkou a performerkou Karin Ponties se v rámci ateliéru KSFT uskutečnil v průběhu měsíce června. Na ni bude v zimním semestru příštího akademického roku navazovat pětitýdenní příprava inscenace, která vyvrcholí říjnovou premiérou ve studiu Marta.

Studenti Ateliéru Rozhlasové a televizní dramaturgie a scenáristiky se v rámci klíčové aktivity č. 7 účastnili dvou jednodenních seminářů pod vedením expertů z praxe. Seminář na téma „Práce s kamerou“ s Petrem Vejslíkem, absolventem kamery na FAMU, kameramanem České televize Brno a nezávislých filmových produkcí, který za svou dosavadní kariéru pracoval na pořadech a projektech jako Co by kdyby, Psaní Ježíškovi, Škola princů, Slunovrat, Velkofilm, Balíci, Snowboardáči ad. Další seminář se konal na téma „Produkce a základy režijního řemesla“ pod vedením doc. MgA. Martina Štolla, Ph.D., režisérem, scenáristou, dramaturgem a teoretikem dokumentárního filmu, pedagogem a nakladatelem, natočil přes čtyřicet dokumentárních filmů, zabývající se především kulturní a sociální sférou. Má za sebou bohatou odbornou a publikační činnost. Oba semináře byly velice přínosné pro studenty, kteří měli jedinečnou možnost konfrontovat své dosavadní znalosti a zkušenosti a seznámit se s praxí

prostřednictvím uznávaných expertů z filmové oblasti. Na konci měsíce dubna se uskutečnil poslední seminář v tomto semestru s Josefem Valušíakem na téma střih ve filmu.

Ve studiu Marta měla 19. února 2012 premiéru inscenace Jeana Geneta *Balkon* ve spolupráci s profesionálním hercem Zdeňkem Polákem.

Do konce letního semestru proběhnou semináře a dílny v Ateliérech výchovná dramatika *Neslyšících*, režie a dramaturgie, divadlo a výchova, např. s Jiřím Havelkou, Zdeňkem Klukou, studenti Ateliéru audiovizuální tvorba a divadlo pod vedením svých pedagogů připravují záznam muzikálu *Líbej mě, líbej...*, který je v této sezoně na repertoáru studia Marta a mnohé další.

Na Hudební fakultě JAMU se 29. března v rámci klíčové aktivity č. 9 uskutečnil v Komorním sále HF JAMU absolventský bakalářský výstup studenta Multimediální kompozice Radima Koláře. Další absolventský bakalářský

výstup studentky Multimediální kompozice Lucie Páchové se uskutečnil dne 15. dubna 2012 v Komorním sále HF JAMU v 19.30 hod.

V rámci klíčové aktivity č. 5 byl 3. května 2012 v Besedním domě v Brně veřejně proveden melodram J. A. Benda *Pygmalion*, a to za doprovodu Janáčkova akademického orchestru. V červnu pak proběhne (21. června 2012) na nádvoří Staré radnice v Brně inscenace experimentálního charakteru v režii Tomáše Studeného (student DSP na HF JAMU).

V Besedním domě v Brně se dne 17. května 2012 uskuteční v rámci klíčové aktivity č. 8 absolventský magisterský výstup studenta *Dirigování orchestru J. Procházky*, který provede vokálně-instrumentální skladbu G. Verdiho *Requiem*.

Letní semestr se na Divadelní fakultě JAMU nese v duchu workshopů, seminářů a dílen s českými i zahraničními světově uznávanými odborníky

a umělci a na Hudební fakultě JAMU se můžeme těšit také na multimediální výstupy a individuální sólové koncerty. Všichni jste srdečně zváni!

Diana Kolbábková Paraskevopulu

— Z inscenace *Balkon*, vpředu Alena Doláková a Vít Pištěcký, vzadu Radim Brychta j. h.

Prosincové workshopy zahraničních pedagogů na Hudební fakultě

V prosinci roku 2011 proběhlo na HF JAMU několik posledních workshopů zahraničních pedagogů v rámci projektu „Inovace studijního programu Hudební umění Hudební fakulty JAMU“, reg. č. CZ.1.07/2.2.00/070345, spolufinancovaného z evropského sociálního fondu (ESF) a státního rozpočtu ČR.

Začátkem prosince do Brna zavítal vynikající klavírista, teoretik a skladatel Jonathan Powell, který vedl workshopy se studenty kompozice, multimediální kompozice a klavíru.

Svou přednášku se studenty klavíru zaměřil na *Skrjabinovy sonáty*, kterými se jako jeden z mála dlouhodobě a do hloubky zabývá.

Taktéž začátkem prosince přijel na HF JAMU, v loňském roce již podruhé, známý operní režisér David Radok. Jeho semináře a praktické dílny byly hojně navštěvovány zejména studenty operní režie a operního zpěvu, nenechali si je však ujít ani studenti režie Divadelní fakulty JAMU. Jeden výukový blok byl také

věnován tématu produkce a fungování operních divadel v České republice a v zahraničí. Tento seminář navštívilo kolem 40 studentů, z nichž velkou část tvořili studenti hudebního manažerství HF JAMU.

Stejně jako Radok již poněkoli-káté HF JAMU navštívil maďarský dirigent Zsolt Nagy. Po dobu jednoho týdne intenzivně pracoval se studenty dirigování, pro něž jsou kurzy s tímto dirigentem vždy velkým obohacením.

Pokračování na straně 20

— Stefan Engels při výuce

— Perkusionista Hakim Ludin

— Seminář s operním režisérem Davidem Radokem

Dále na HF JAMU zavítal perkusionista afghánského původu Hakim Ludin, který vedl workshopy bicích nástrojů od 6. do 8. prosince. Tradiční nástroje z Asie, Afriky i Ameriky nabídly studentům nevěšdní a jedinečnou zkušenost, která se jim v rámci standardní výuky nenaskytne.

Katedra klávesových nástrojů v prosinci hostila hned tři pedagogy velkého významu. Profesorky světového renomé Vera Nosina (Rusko) a Clara Moniuszko (Francie) vedly workshopy se studenty klavíru a uznávaný profesor Stefan Engels (Německo) pracoval se studenty varhan.

Jeden z posledních workshopů tohoto programu pak připravil prof. Rostam Neuwirth z University of Macau pro obor Hudební manažerství. Jeho nadšený přístup a výklad problematiky kreativní ekonomie byl pro obor příjemným obohacením, a nejen proto si profesor získal sympatie všech studentů. Cenný pro Katedru hudebního manažerství je i příslib vzájemné budoucí spolupráce.

Všichni studenti, kteří se workshopů zúčastnili, ocenili především výborný výběr zahraničních pedagogů, o který se zasloužili z velké míry pedagogové jednotlivých kateder. Často

byl kromě kvality vyzdvihován i originální či netradiční přístup pozvaných pedagogů k danému oboru. Velkým plusem byla připravenost všech hostů, zejména umění zajímavým způsobem kombinovat teorii s praxí, což bylo přínosem jak pro studenty, kteří se aktivně workshopů účastnili, tak pro pasivní účastníky, ale mnohokrát i prosamotné pedagogy Hudební fakulty. Jak vyplynulo z dotazníkového šetření, studenti byli vesměs velice spokojeni, a všichni uvedli, že v případě možnosti by se workshopů zúčastnili znovu.

Alžběta Lupíšková

Ukončení projektu „Inovace studijního programu Hudební umění Hudební fakulty JAMU“, reg. č. CZ.1.07/2.2.00/07.0345

Ke dni 31. 12. 2011 byla ukončena realizace projektu „Inovace studijního programu Hudební umění Hudební fakulty JAMU“, reg. č. CZ.1.07/2.2.00/07.0345, který byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR, a na jehož realizaci se podílel partner projektu Filharmonie Brno. Projekt byl zahájen dne 4. 5. 2009.

Hlavním cílem projektu byla komplexní inovace studijního programu Hudební umění realizovaného Hudební fakultou JAMU. Tato inovace byla řešena ve čtyřech oblastech činností, které odpovídají následujícím dílčím cílům:

1. Zvýšit počet příležitostí studentů seznámit se s profesionálním uměleckým prostředím již během studia.

Studenti vybraných oborů získali možnost účastnit se odborných stáží realizovaných ve spolupráci s partnerem a současně absolvovat další formy praxe zajišťované profesionálními uměleckými institucemi na dodavatelské bázi.

Naplnění tohoto cíle umožnilo studentům seznámit se s profesionálním prostředím již v průběhu studia a připravit se tak lépe na vstup do praxe. Zároveň jim poskytl příležitost prezentovat se před potenciálními zaměstnavateli a vytvořit si podmínky pro přijetí do pracovního poměru po skončení studia.

2. Zvýšit možnosti studentů spolupracovat se zahraničními odborníky.

V rámci projektu byla realizována série workshopů a seminářů (celkem 102) vedených uměleckými osobnostmi ze zahraničí.

Setkání s těmito odborníky posílilo dovednostní a vědomostní růst studentů, umožnilo jim srovnat svůj tvůrčí přístup s přístupem profesionálů na mezinárodní umělecké úrovni.

3. Rozšířit studijní program o předměty dvou specializovaných hudebních oblastí.

Studijní program byl rozšířen o předměty z oblasti interpretace historické hudby a jazzové hudby, které v nabídce uměleckých vysokých škol chyběly.

Studenti získali poznatky ze dvou dosud vysokoškolsky nevyučovaných hudebních oblastí, doplnili si svou kvalifikaci a posílili se tak jejich předpoklady pro úspěšné uplatnění na trhu práce.

4. Zkvalitnit výukové zázemí.

Byla vytvořena multimediální knihovna umožňující vytváření studijních materiálů na bázi e-learningu a současně bylo rozšířeno vybavení katedrálních knihoven odbornou literaturou a notovým materiálem.

Zkvalitnilo se tak materiální zázemí pro výuku. Pomůcky na bázi e-learningu umožňují snížení vysokého procenta kontaktní výuky ve studijním programu Hudební umění. Tímto došlo k inovaci vybraných předmětů.

Cílovou skupinou projektu byli studenti všech oborů bakalářského a magisterského stupně studijního programu Hudební umění HF JAMU. Celkem bylo úspěšně podpořeno napříč aktivitami 1801 osob cílové skupiny.

V projektu bylo zahrnuto celkem **sedm klíčových aktivit** (KA). Většina aktivit byla realizována pravidelně v každém semestru.

KA 1: Od akademického roku 2009/2010 probíhaly pravidelně odborné stáže studentů oborů Hra na housle, violu,

violoncello, kontrabas a bicí nástroje a oboru Hudební manažerství u partnera projektu pod individuálním odborným vedením vedoucích stáží.

KA 2: Studenti oboru dirigování orchestru se účastnili odborné praxe formou dirigentských kurzů, ročníkových koncertů a práce s cvičným orchestrem, studenti oboru dirigování sboru pak formou ročníkových koncertů a práce s cvičným sborem. Tato spolupráce byla zajišťována externími dodavateli – profesionálními uměleckými tělesy.

KA 3: Byly nově vytvořeny předměty z oblasti staré hudby, které byly následně pravidelně na HF JAMU vyučovány od akademického roku 2009/2010.

KA 4: Byl vytvořen a rozšířen program pro tvorbu e-learningových studijních materiálů a multimediálních pomůcek pod názvem „Multimediální knihovna“ určené a dostupné pouze pro studenty a pedagogy JAMU. V rámci tohoto programu byly vytvářeny jednak jazykové testy a cvičení zaměřené převážně na terminologii z hudební a umělecké oblasti,

dále pak je to část Hudební knihovny umožňující vkládání hudebních ukázek, a v neposlední řadě je to část multimediální umožňující vytváření multimediálních prezentací a studijních materiálů (video, audio, texty, obrázky, komentáře). Tímto došlo k inovaci vybraných předmětů.

KA 5: Od května 2009 průběžně probíhaly workshopy a kurzy zahraničních odborníků.

KA 6: Byly nově vytvořeny předměty z oblasti jazzové interpretace, které byly následně pravidelně na HF JAMU vyučovány od akademického roku 2009/2010.

KA 7: V rámci této aktivity docházelo k průběžnému hodnocení jednotlivých realizovaných inovací formou dotazníkového šetření a slovním hodnocením.

Aktivity byly zaměřeny na rozvoj kompetencí a navázání spolupráce studentů všech oborů bakalářského a magisterského studijního programu s budoucími zaměstnavateli. Všechny aktivity byly realizovány dle plánu.

Kateřina Polášková

Rozvoj výzkumného potenciálu JAMU

Projekt „Rozvoj výzkumného potenciálu JAMU“ č. CZ.1.07/2.3.00/09.0052, který je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR, úspěšně pokračuje a je připraven na svoji závěrečnou část, která uzavře tříleté snažení všech lidí, kteří se na něm podíleli. V poslední době proběhla řada workshopů, kde odborníci z praxe předávali svoje zkušenosti studentům.

V rámci klíčové aktivity č. 5 proběhl 17.–19. října 2010 první z velkých workshopů vedených zahraničními lektory. Bylo to setkání s legendou světového světelného designu Maxem Kellerem, autorem základní moderní publikace o lightdesignu *Fastination Licht*. Přestože se Max Keller řadí ke generaci, jejíž technologické zázemí patří spíše minulosti a proslavil se ještě na poli konvenčních světél, seznámil studenty s koncepcí svícení, která vychází z technologie, jež není v divadle dodnes zcela běžná a to s takzvaným „Daylight“ založené na sodíkové výbojce v kombinaci s „difúzním svícením“. Klíčová fáze práce na světelné koncepci představení spočívá u Kellera v ideovém záměru, ke kterému poté designér hledá adekvátní technické řešení, nikoli, jak bývá zvykem u nás, vycházet z toho, co máme k dispozici, i za cenu výroby vlastních svítidel.

Další workshop s velkým zahraničním jménem proběhl v rámci klíčové aktivity č. 4 ve dnech 19.–23. září 2011. Workshop práce s mediaservery přijel pro náš tým lektorovat jeden z vývojářů celého systému *Pandoras' Box*, špičkový německý lightdesigner evropské extratřídy a spoluzakladatel firmy COOLUX, výrobce mediaserverů Harry Gladow. Byli jsme vůbec první skupinou na světě, která byla školená na nejnovější, dosud na trh neuvedené, verzi softwaru *Pandoras' Box 5.1*. Základem celého workshopu bylo, kromě praktické práce se softwarem a samotnými mediaservery (které pro účely školení zapůjčila firma AV media), pochopení základní filozofie celého systému a orientace v tom,

ve které fázi zpracování a následného odbavení dat dochází ke konkrétním změnám signálu. Kromě špičkové odborné úrovně lektora přispěl k úspěchu workshopu také fakt, že Harry Gladow je také skvělý coach a přednášeč. Je také třeba zmínit, že studenti, zejména scénografie a jevištní technologie, dokázali bez problému udržet tempo školení a problémy jim nedělala ani odborná angličtina.

V rámci klíčové aktivity č. 2 probíhá série workshopů s českými odborníky na zvuk a jeho úpravu. Na workshopu probíhajícím 19. 3. 2012 se Henry Duncan zabýval možnostmi zvuku, jeho potenciálem a jeho využitím pro film a herní hudbu. Zaměřil se na přístup k filmové a počítačové hudbě, na to jak ji pojmát, na její motiv, časování a atmosféru. Mluvil o zorganizování nápadů a myšlenek od konceptu až po hotový výrobek.

V dalším workshopu, 26. 3. 2012, Roman Jež probíral postprodukční zvukové práce potřebné pro dokončení zvukového díla. Při svém výkladu začal od natáčení zvuku (snímání a záznamu), přes mixování (akustické hudby i ostatních žánrů) k masteringu.

Jaroslav Musil a Josef Vondráček představili vybrané notační programy a předvedli jejich využití. Na workshopu konaném dne 2. 4. 2012 se zabývali především pokročilejšími typy a radami, jak využít notační software při výuce, koncertování, skládání, aranžování a archivaci. Představili existující trendy v této oblasti a seznámili studenty, s kterými dalšími prvky (hardware a software) je vhodné notační programy kombinovat.

Na další období jsou připraveny workshopy a akce, které se budou zabývat projekční technologií, Pavla Beranová naváže na svoji dílnu ukázkami, bude pokračovat série přednášek expertů z praxe a pravidelná výuka na Hudební fakultě.

Roman Novotný

Exkurze do vídeňských kulturních institucí – malé ohlédnutí

V pátek 2. března 2012 se uskutečnila exkurze do kulturních institucí Vídně, připravená katedrou hudebního manažerství HF JAMU. Akce byla dostupná studentům všech ročníků zmíněné katedry a 16 z nás tuto příležitost využilo. Autobusem se vyjízďelo z Brna v sedm hodin ráno. Na desátou hodinu byla již naplánovaná první exkurze do Haus der Musik, která, myslím, byla svou „interaktivní prohlídkou“ příjemným překvapením pro všechny zúčastněné.

Haus der Musik je muzeum se stálou expozicí existující od roku 2000. Je rozdělena do čtyř pater, první je zaměřeno na slavné dirigenty, kteří řídili slavné vídeňské symfonické orchestry; druhé patro se zabývalo akustikou a jedinečností zvuků ze všech koutů planety. O skladatelích, jako byl Mozart, Haydn, Beethoven a další, jsme se mohli více dovědět v patře následujícím, kdy bezpochyby pro všechny nejpoutavější byla možnost vyzkoušet si virtuálně dirigovat vídeňské symfoniky. Poslední patro expozice je věnováno „hudbě budoucnosti“ – směrům, kterými se, podle vystavovatelů, bude hudba v následujících letech ubírat. Tato část expozice bude na podzim vystřídána expozicí s operní tematikou. O stručné historii, pořádaných akcích a možnostech stáží nám poté pověděl pan Helmut Lenhardt (Leitung Marketing & PR).

Prostorami a sály Konzerthausu nás provázela paní Mag. Bettina Mehne (Leitung Künstlerische Planung & Dramaturgie; Head of Artistic Planning). Po prohlídce foyer, Grosser Saal, Mozart Saal, Schubert Saal, Berio Saal a zákulisí nám sdělila zajímavé informace týkající provozu a kapacit budovy, návštěvnosti, plánování koncertů a dalších manažersky zaměřených otázek, včetně informací o možných stážích.

V Českém centru jsme se od paní Ivy Růžičkové dověděli, že funkcí této instituce je zprostředkovávat českou kulturu rakouským občanům – v tomto směru již ve spolupráci s Českým centrem existují například různé „filmové kluby“, kde jsou promítány české filmy; je možnost zde získat české časopisy, noviny i knihy; do budoucna se plánuje zahájit kurzy češtiny atd. Důležitou roli může České centrum hrát i při pořádání koncertů či jiných akcí českých umělců v Rakousku. Přímou v Českém centru byla ke zhlédnutí výstava obrazů a moderního umění dvou českých autorů. I zde jsme se ptali na otázky spojené s manažerstvím, provozem a možnostmi studijních nebo pracovních stáží.

Z původně dvou naplánovaných institucí, které jsme měli ještě odpoledne navštívit (exil.arte a IKM) bylo možné stihnout pouze IKM – ryze studijně zaměřená exkurze na institut uměleckého managementu (Institut für Kulturmanagement) při univerzitě „Musik und darstellende Kunst Wien“. Tedy obdoba našeho oboru. Zde jsme se setkali s Prof. Mag. Dr. Franz-Otto Hofeckerem, jenž na univerzitě vyučuje. Z tohoto setkání byla zřejmá snaha a přání o vzájemnou spolupráci a komunikaci našich kateder a vycházení vstříc těm, kteří by uvažovali o možné studijní stáži a prohlubování svých manažerských znalostí. Studenti

JAMU dostali také možnost půjčovat si knihy o uměleckém managementu ve zdejší knihovně, nebo knihovnu pro potřeby vlastního studia navštívit.

Samozřejmě návštěva Vídně nebyla pouze striktně zaměřena na kulturní instituce. V průběhu dne jsme měli více než tři hodiny času na oběd, kávu, apfelstrudel, prohlídku centra a dalších míst.

Nejlepší hodnocení navštívených institucí má podle zúčastněných Haus der Musik a Konzerthaus. Jednalo se opravdu o velice zajímavá místa, která podle mého vědomí nemají v České republice obdobu. České centrum a IKM bylo taktéž hodnoceno kladně, ale protože většina studentů hovoří hlavně anglicky, nikoli německy, nebyla návštěva z tohoto důvodu pro mnohé tolik přínosná. To ovšem nemá žádný vliv na zajímavost a množství nových informací, které jsme tam získali. Mimo vše zmíněné byla exkurze velice příjemná a přínosná ve smyslu vytvoření/utuzení kolektivu studentů všech ročníků hudebního manažerství. Jednalo se totiž o první společnou akci. Z hodnocení studentů jednoznačně vyplývá, že podobné akce by se měly uskutečňovat pravidelně – a ne nutně jen do Vídně; i když i zde je ještě mnoho zajímavých institucí, jež by stálo za to navštívit (ÖRF, exil.arte, Staatsoper, ... a samozřejmě ještě jednou Haus der Musik s novou expozicí...).

Zdeněk Šimek

— Jako novou reklamní „taktiku“ zvolil Konzerthaus výstavu fotografií svých (běžných) návštěvníků. Výstava je ke zhlédnutí v jednom ze sálů. Tímto krokem se snaží dát Konzerthaus najevo, že si svých diváků váží. Na fotografii se o podpoření této myšlenky pokusil student 1. ročníku hudebního manažerství Richard Malovaný.

Pobyt muzikálového ročníku v Londýně

Ve dnech 7.–11. března podnikl druhý ročník muzikálového herectví spolu s trojicí pedagogů studijní výlet do Londýna. Za tímto prostým sdělením se skrývá dlouhá cesta od nápadu motivovat studenty a rozšířit jim obzory návštěvou jedné ze dvou muzikálových Mekk (druhou je pochopitelně newyorská Broadway) přes složitou organizaci (co nelevnější letenky i ubytování, koordinace termínů s časovými možnostmi všech a potřebami výuky atd.) a velkou vstřícností školy k tomuto nadstandardnímu výjezdu až k momentu triumfálního přistání na londýnském letišti Stansted. (Za onen prvotní nápad a klíčovou úlohu v organizaci patří maximální dík MgA. Michalu Zetelovi.)

I když náš hostel na Piccadilly nehýřil luxusem ani prostorem, měl nesmírnou výhodu ve svém umístění – byli jsme takřka v srdci West Endu. Bídící za rohem, Fantóm opery za dvěma. Mohli jsme se tedy nerušeně věnovat obíhání muzikálových stánků – čímž míním nejen samotné divadelní budovy, ale desítky prodejců nabízejících rozličné slevy a akce

na lístky do divadel. Každodenní oblíbenou hrou se tak stalo trumfování, kdo pořídil nakonec lístky na to či ono levněji.

A zážitky? U studentů asi zvítězil Billy Elliott: kdybyste chtěli jet do Londýna jen na jediný muzikál (což je dle mého pěkná blbost☺), zvolte jej. Mě zaujal Duch, což je asi vrchol muzikálové technologické efektnosti –, na okamžiky, kdy postava na jevišti projde zavřenými dveřmi, které půl minuty předtím jiná postava otevírala, nebo když se na konci hlavní hrdina doslova a do písmene rozplyne, jsme zírali opravdu s otevřenou pusou (jen Zetel tvrdil coby lightdesignový specialista, že ví, jak se to dělá, a když jsme se ho na to ptali, dodal, že za pomoci mnoha miliónů liber). No a pak jedna rozkoš nemuzikálová, ale velická – Sluha dvou pánů ve skvostné adaptaci předního britského dramatika Richarda Beana: velká sranda v brilantním tempu, dokonalé pointování, skvostná komunikace s publikem. Zkrátka – v Londýně je fajn a v Londýně s divadlem tím tuplem. Howgh!

Jan Šotkovský

Nové přírůstky Knihovny JAMU

Knihy

- Berck, Heinz:** *Viola d'amore*. [2008].
Císař, Jan: *Česká divadelní tradice*. 2011.
Davis, Miles: *Miles*. 2011.
Griffiths, Peter: *Gyorgy Ligeti*. 1983.
Havel, Václav: *Selected plays I, II*. 1992, 1994.
Havlík, Radomír: *Sociologie výchovy a školy*. 2011.
Holandská čítanka. 2011.
Jurkowski, Henryk: *Proměny ikonosféry*. 2010.
Knobel, Martia: *Singing opera in Germany*. 2005.
Kogan, Grigorij Michajlovič: *Před branou mistrovství*. 2012
Lunday, Elizabeth: *Tajné životy slavných skladatelů*. 2011.
Miller, Henry: *Kolos z Maroussi*. 2011.
Nietzsche, Friedrich: *Rané texty o hudbě a řeči*. 2011.
Pecháček, Stanislav: *Lidová píseň a sborová tvorba*. 2010.
Peroutková, Jana: *František Antonín Míča ve službách hraběte Questenberga a italská opera v Jaroměřích*. 2011.
Petříček, Miroslav: *Moderní svět v zrcadle literatury a filosofie*. 2011.
Přidal, Antonín: *Potulky knihami a časem*. 2011.
Šalamov, Varlam Tichonovič: *Kolymské povídky*. 2011.
Tučková, Kateřina: *Žitkovské bohyně*. 2012.
Uhlířová, Eva: *Vůle k tvorbě*. 2011.

DVD

- Julius Caesar* (Shakespeare–Frejka–Tröster). 2011.
Markéta Lazarová (digitál. restaurovaná verze). 1967.
Perfect days. 2011.
Woyzeck. [2009].

CD

- Benda, Jiří Antonín:** *Melodramas*. 1996.
Boulez conduct Boulez. 2005.

Hudebniny

- Bixio, Cesare Andrea:** *Parlami d'amore, Mariú*, 2000.
Brahms, Johannes: *Sämtliche Orgelwerke*.
Donizetti, Gaetano: *Lucia di Lammermoor*, 2006.
Frydrych, Karol: *Laudate Dominum*, 2006.
Haas, Pavel: *Smyčcový kvartet II.*, 1994.
Haydn, Joseph: *Te Deum*, 1959.
Musorgskij, Modest: *Bilder einer Ausstellung*, 2007.
Písně na Petrarku, 2005.
Sawa, Marian: *Utwory kameralne na instrumenty dete i organy. Chamber Works for wind Instruments and Organ*.
Sawa, Marian: *Utwory fortepianowe. Piano Works*.
Sawa, Marian: *Utwory klawesynowe. Harpsichord Works*.
Sawa, Marian: *Utwory wokalne na glos solowy i organy. Vocal Works for Solo Voice and Organ*.
Sawa, Marian: *Utwory organowe 2*.
Šostakovič, Dmitrij Dmitrijevič: *Symphonie Nr. 13*, 1971.
Verdi, Giuseppe: *Trovatore*, 2003.
Wiedermann, Bedřich Antonín: *Varhanní skladby III.*, 2010.

Volně dostupné elektronické zdroje informací v Knihovně JAMU

Kromě placených databází Oxford Music Online (Grove Music Online) a Music Online zpřístupňuje Knihovna JAMU ze svých webových stránek také volně dostupné elektronické informační zdroje (EIZ). Na portálu **Umění online** nabízí od roku 2007 přehled vybraných oborových EIZ. V květnu letošního roku byl portál aktualizován. Uživatelé najdou jednatřicet českých i zahraničních databází, encyklopedií, webových stránek a oborových portálů strukturovaných do kategorií divadlo, hudba, literatura, umění; dále novou webovou prezentaci se snadnějším prohledáváním možností návrhu dalších volně dostupných e-zdrojů. Portál **Umění online (volně dostupné e-zdroje)** je přístupný z adresy <http://dokumenty.jamu.cz/knihovna/eiz/>

Romana Kasperkevičová

Z New Yorku do Colorada – po stopách Firkušného

Rudolf Firkušný... toto jméno zaznělo v únoru na vlnách českého rozhlasu mnohokrát. Stejné výročí narození největšího českého pianisty přece jen není žádná maličkost. Hlasu významných osobností blízkých Maestrovi, jako profesorka Alena Veselá či příbuzní a blízcí Rudolfa Firkušného, včetně hlasu Mistra samotného a jeho manželky jsem já naslouchal z Ameriky. Zvláštní příjmení pianisty se i Američané naučili velmi dobře vyslovovat a dodnes nezapomněli – pro každého člena naší akademické obce by bylo jistě potěšením slyšet, jak v pořadu, věnovaném jeho památce na stanici WQXR zaznělo i jméno naší akademie, nesoucí název Firkušného učitele – Leoše Janáčka.

Bylo to možná poprvé, co se na této stanici takto hovořilo o naší akademii, stejně jako v *Juilliard Journalu* v článku z pera Firkušného studentky Sary Davis Buechner. Důvodem bylo to, že se díky podpoře Janáčkovy nadace, Hudební fakulty samotné, nadace CHF, OSA, města Brna a dalších partnerů podařilo potvrdit, že bude možné uskutečnit projekt Oslav 100. výročí Rudolfa Firkušného 2012 na Hudební fakultě JAMU s účastí Firkušného přímých žáků z USA i jeho dcery, Véronique Firkušné.

A zatímco management projektu v osobách Mgr. et MgA. Moniky Holé, Ph.D., proděkanky HF pro vědu a výzkum, Ing. MgA. Lucie Šilerové a Matěje Plíhala dolažoval technické detaily a na klávesové katedře a Metodickém centru JAMU se díky iniciátorovi projektu doc. Janu Jiraskému, Ph.D., a prof. Aleně Vlasákové připravovali pianisté a pedagogové na účast v rámci přednášek a kurzů spojených s příjezdem Firkušného žáků na tuto významnou událost, já jsem měl na starosti svůj výzkum v rámci grantu specifického výzkumu, jehož námětem opět nebyl nikdo jiný než Mistr Rudolf Firkušný.

Má druhá cesta do USA se tedy uskutečnila v únoru a byla časově i prostorově výrazně obsáhlejší než první. Kromě příjemného zpestření, jímž byla návštěva Metropolitní opery díky zeti Rudolfa Firkušného, panu Callegarimu (manželovi paní Véronique, jenž byl

po několik dekád hlavním maskérem v tomto operním domě), jsem se plně věnoval svému výzkumu. Mým prvním cílem byla návštěva „International Piano Archives“, unikátního archivního fondu v rámci knihovny University of Maryland v oblasti Baltimoru.

Po příletu do Baltimoru a ubytování v nedalekém motelu a cesty taxíkem (třicet kilometrů vzdálený „College Park“ je podobně jako množství podobných míst v Americe nedostupný veřejnou dopravou) jsem dorazil do rozsáhlého univerzitního komplexu. Po hodinové procházce mezi typickými americkými akademickými budovami z červených cihlíček jsem konečně dorazil do tamější hudební knihovny. Nenápadná internetová prezentace archivu i předchozí komunikace s kurátorem sbírky, panem Donaldem Manildem mi ani v nejmenším neposkytly představu, s čím se na tomto místě nakonec setkám. Ohromující kolekce téměř 97 procent veškerých klavírních nahrávek a nespočet záznamů rozhlasových přenosů a koncertů legend klavírního umění, články a publikace všeho druhu, celkově tisíce záznamů i nezkatalogizovaných materiálů – neuvěřitelný poklad, nabízející se každému badateli či milovníku klavírního umění, kterému se podaří získat povolení k přístupu.

Mé celodenní bádání ve zdejších archivu bylo z celého mého amerického putování bezpochyby nejplodnější. Téměř 600 článků, fotografií, programů, korespondence a dalších materiálů, které jsem se souhlasem kurátora sbírky mohl oskenovat pomocí ručního zařízení VistaScan (to jsem si pro tyto účely přivezl z Evropy a během mé výzkumné práce mi mnohokrát skvěle posloužilo). Kromě mnoha nových informací, umožňujících přesnější zmapování Firkušného zahraniční kariéry (nejstarší materiály pocházejí ze třicátých let!), jsem zde objevil i množství kritik, mezi nimi i srovnání Firkušného a Horowitzova koncertního provedení Sonáty Samuela Barbera z počátku padesátých let. Srdce českého klavíristy poskočí radostí a pýchou, když čte, že autorka dává přednost Firkušnému

a to v době Horowitzovy největší slávy! A po dokončení výzkumu, zajímavé konverzace s kurátorem sbírky a jeho pracovním týmem (jeden místní pianista mne překvapil živým zájmem o klavírní kusy Zdeňka Fibicha) jsem vrazil zpět do svého hlavního stanoviště v New Yorku, abych mohl pokračovat k dalšímu cíli své cesty, kterým byla věhlasná Library of Congress ve Washingtonu.

Library of Congress ve Washingtonu je nejen jednou ze světově nejproslulejších a nejrozsáhlejších knihoven, ale také jednou z nejvíce sledovaných. Při vstupu do každé z několika budov knihovny (umístěných naproti sídlu amerického parlamentu) je třeba absolvovat vstupní prohlídky obdobné těm, které se provádějí na mezinárodních letištích. Výzkum ve zdejší Library of Performing Arts a Sound Reference Center přinesl několik zajímavých objevů. Kromě potvrzení toho, že Firkušný skutečně byl hostem několika výjimečných koncertů, které se zde každoročně pořádají ve spolupráci s předními umělci světa (především komorních večerů spolu s Juilliard String Quartetem), jsem zde objevil i nahrávky Rudolfa Firkušného z koncertů a rozhlasových přenosů s datací od čtyřicátých až po osmdesátá léta. Poté, co jsem se během své předchozí cesty do USA stal zodpovědným za digitalizaci a katalogizaci obdobných materiálů z newyorských archivů, jsem si i zde dovolil požádat zdejšího archiváře o digitalizaci některých analogových pásek, které by měly obsahovat Firkušného snímky (kromě vzácného repertoáru, jako Beethovenův 4. klavírní koncert či Smetanova Trio g moll, by zde měla být i dosud neslyšená provedení Janáčka, Dvořáka a Martinů). Zmíněné nahrávky byly tedy zařazeny pro digitalizaci, nicméně jsem byl upozorněn na to, že jejich konkrétní výzkum nebude možný dříve než za několik měsíců, neboť Library of Congress tímto způsobem zpracovává archiv čítající kolem 3,5 milionu obdobných materiálů (hotovo by nyní mělo být po několikaleté práci cca 1 procento tohoto nepředstavitelného objemu natočeného zvuku).

Následovalo setkání s Véronique Firkušnou, dcerou pianisty, která je

projektu oslav natolik nakloněna, že se sama nabídla ke spolupráci v rámci korekcí naší dokumentace a také mi poskytla kontakt na posledního Firkušného osobního manažera v rámci nejslavnější koncertní agentury na světě – Columbia Artist Management, Inc. Během našeho rozhovoru se objevily velmi zajímavé skutečnosti, některé velmi překvapivé. Když byla panu Laurenci Tuckerovi, tehdy teprve osmadvacetiletému manažeru, nabídnuta příležitost zastupovat svůj idol (byl studovaným pianistou), neváhal ani na okamžik. Na počátku jejich spolupráce jej však zaujalo, že tento legendární člověk, jenž byl na seznamu umělců Columbie téměř čtyřicet let (nejdéle ze všech) a každoročním sólistou Newyorské a Clevelandské filharmonie (v prvním případě se dle slov pana Tuckera dokonce jednalo o rekord, který možná ani nebyl dosud překonán), vystupoval za honoráře, které byly podstatně nižší, než by se u pianisty jeho formátu dalo čekat. Dle pana Tuckera byla Firkušného skromnost a láska k hudbě tak silná, že zavolal-li mu přítel (kterých měl mezi slavnými dirigenty nemálo), zda může přijet v následující sezóně zahrát Dvořákův koncert, udělal by to klidně i za symbolických podmínek. Zdálo se mu, že je třeba jej naučit říkat „ne“, slovo, které dle něj štedrý Firkušný vůbec neznal, ovšem až na jednu výjimku – údajně mu chodily prakticky každý rok nabídky k vystoupení v Praze a Československu. Na ty Firkušný měl vždy jednu odpověď, zdvořilou, ale jasnou – „dokud nebude v zemi svoboda, nevystoupím“. Jak jsem se dočetl v jednom z článků z archivu v Marylandu, během uvolňování atmosféry koncem 60. let Mistr začal zvažovat i o návratu. Nicméně rok 1968 jej utvrdil v jeho postoji o to více a své vystoupení v Carnegie Hall věnoval pak pouze českému repertoáru a připomínce událostí ve vlasti. Jedinou výjimkou, kterou nakonec udělal, bylo, že vystoupil s Českou filharmonií za hranicemi – to byla ovšem pocta české hudbě a hudebníkům, kteří mu byli pokrevními bratry, nikoliv jejich vládcům.

Krásných i zábavných historek pana Tuckera s jeho slavným svěřencem bylo nemálo – vzpomínal například,

jak poté, co Firkušný vystoupil v TV reklamě na sportovní produkty NIKE (spolu se známým basketbalistou „Admiralem“ Robinsonem) jej při zkoušce k vystoupení s filharmonickým orchestrem Nového Mexika přivítala basketbalová čapka položená na stoličce u piana. Málokdy viděl Larry Tucker svého slavného pianistu tak rozesmátého jako tehdy... Během společně strávených let se z obou stali nejen spolupracovníci, ale i blízcí přátelé. Firkušný, jenž hrál Mozarta jako nikdo jiný (dle pana Tuckera byly Mozartovy koncerty jednoznačně vždy na prvním místě v požadovaném repertoáru, až poté Beethoven a Dvořák), s tímto skladatelem dokonce sdílel i jednu slabůstku – když jej jednou pozval pan manažer na partii domácího minikulečníku, Mistrovi se hra natolik zalíbila, že mu pak Tucker musel koupit jeden stoleček k vánocům. Dojemnou vzpomínkou byl pak Firkušného memoriál na Juilliard School v roce 1994 – Kurt Masur, tehdejší šéf-dirigent Newyorské filharmonie, tehdy vyprávěl, kterak jej Firkušný podpořil při jeho debutu jako mladého nervózního dirigenta na koncertě v Benátkách a od té doby se stali přáteli až do samého konce... audiokazeta s celým vystoupením a pietními proslovky (včetně vystoupení Avnera Arada, jedoho z hostů našich oslav na Hudební fakultě) je další krásnou vzpomínkou, kterou si ze setkání odnáším. Kdyby měl pan Tucker (který nyní působí jako programový ředitel Milwaukee Philharmonic) definovat Rudolfa Firkušného dvěma slovy, zvolil by následující: „nejlidštější hudebník“.

Závěr mé výzkumné cesty směřoval do místa, kam každoročně cestují ze všech koutů světa jak milovníci krásné hudby, tak zimních sportů. Po úchvatném průjezdu kaňony Skalistých hor, odkud jsem se vypravil po příletu do Denveru, se mi podařilo docílit městečka Aspen, malého horského ráje v centru Colorada. V jednom z půvabných domečků se totiž nacházela „Pitkin County Library“, která je strážkyní archivu hudebního festivalu a letní školy v Aspen, mimořádné kulturní události s více než šedesátiletou tradicí, zahrnující nejen hudbu, ale i přednášky, film, divadlo, operní produkce

a mnohem více. Zde byl Rudolf Firkušný též častým hostem, a jak se mi zde podařilo vypátrat, byl jím minimálně v deseti případech a poprvé již v roce 1951, tedy na třetím ročníku – a to dokonce ve funkci vedoucího klavírní fakulty. Při průzkumu mikrofilmů z archivu tehdejšího tisku jsem dokonce objevil i zmínku o tom, kterak při své první návštěvě požadoval od svého manažera organizaci horských túr (svého oblíbeného koníčku) během festivalu.

V Aspenu Firkušný přednesl množství koncertů s českou a světovou hudbou, z nichž mnohé (nejstarší z roku 1962, poslední z roku 1991) byly též zaznamenány. Průřez těmito vzácnými snímky, které mi byly s laskavým svolením ředitele festivalu, hudebního skladatele Alana Fletchera, věnovány pro výzkumné účely, bude tématem mé přednášky v rámci připravované konference při příležitosti Oslav stého výročí Rudolfa Firkušného 2012, jež proběhnou na Hudební fakultě JAMU 25.–29. dubna. A díky dárku od paní Firkušné na konferenci nezazní jen Firkušného hra, ale i jeho vlastní, dosud nepublikovaná slova. To je jistě příležitost, kterou by si neměl žádný člen akademické obce hudební fakulty nechat ujít...

Richard Pohl

— Library of Congress, Washington, D.C.

— Pitkin County Library, Aspen, Colorado

Kdo zamykal 24. ledna 2012 Hudební fakultu JAMU?

V úterý 24. ledna 2012 přesně za 18 minut 18:00 hodin (tedy v 17:42 hodin) započal v Komorním sále HF JAMU v Brně zvláštní podvečer. Setkali se zde hudebníci z řad profesorů i studentů, aby společně pod organizačním vedením Mgr. Tomáše Hajna poděkovali osobnostem, bez kterých by Janáčkova akademie jednoduše zůstala zamčena.

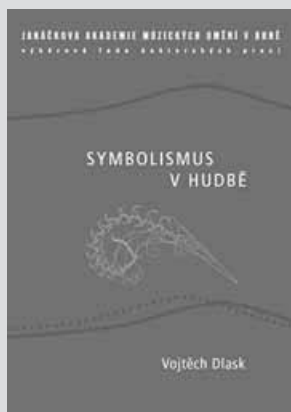
Po dobu deseti let, za námi studenty i pedagogy, každý večer zavírali tito strážci mohutné dveře naší alma mater a ukládali budovu ke spánku, aby ji s ranním rozbřeskem znovu a znovu otvírali. Nejednou jsme je trápili pozdním odchodem, ztraceným klíčem či zapomenutou vstupní kartou. Vždy jsme se ale setkali s vlídným úsměvem a pochopením. Za to, i mnohé jiné, se spontánně vzniklá skupinka T. H. Company rozhodla vytvořit malé poděkování našim VRÁTNÍKŮM. Vznikl tak literárně-hudební podvečer

věnovaný Marianu Šoltysovi, Emilu Vojtkovi a Pavlu Židelo-
vi. Bylo vzpomenu i na zesnulého pana Janáčka, jenž se
stal ještě v době svého života chodící legendou: díky své-
mu vstřícnému až otcovskému chování se dostal na pomys-
lný vrcholek oblíbenosti a jeho příjmení jej navíc (jakkoliv
je to věcí naprosté náhody) zařadilo mezi výrazné postavy
naší alma mater.

Večer slovem provázel David Kříž. Mezi hrajícími a zpí-
vajícími hudebníky se objevili doc. Vladimír Hollý, Roman
Hoza, doc. Marcela Jelínková, Daniel Kikta, Lenka Koplová,
Marek Paľa, Jan Rybka, Jan Štáva, Petr Vařinka, Marie Vargo-
vá, Alena Zavadilíková a Piotr Zimnik. Povídkové texty s hu-
dební tematikou přednesli po všech směrech sladění (včet-
ně červené květiny u saka) Renata Fraisová a David Kříž.

Renata Fraisová, David Kříž

Z produkce Edičního střediska JAMU

Akademické senáty fakult volily nové děkany

Členové Akademických senátů obou fakult JAMU zvolili na funkci děkana pro období 2012–2016 doc. MgA. Zbyňka Srbu, Ph.D., (DIFA) a prof. MgA. Jindřicha Petráše (HF). Zprávy o výsledku voleb byly předány rektorovi Janáčkovy akademie múzických umění ke schválení.

Noví docenti JAMU

doc. MgA. et Mgr. Monika Holá, Ph.D., HF
doc. PhDr. Květoslava Horáčková, Ph.D., HF
doc. MgA. Bohuslav Matoušek, HF

Životní jubilea pedagogů a zaměstnanců JAMU v roce 2012

únor

Marcela Alterová
prof. Mgr. František Derfler
doc. MgA. Marcela Jelínková
doc. Mgr. František Kantor
Mgr. Ivana Kloubková

březen

Alena Horáková

duben

doc. Mgr. Šárka Králová
doc. MgA. Ivan Séquardt
doc. Wolfgang Spitzbardt

květen

prof. PhDr. Petr Osolsobě, Ph.D.
Zuzana Parmová
prof. Rostislav Hališka

červen

Milada Káňová
Pavel Novotný
Mgr. Lubomíra Sonková

červenec

doc. MgA. Jaroslav Štátný, Ph.D.

Jitka Toflová
doc. Mgr. Jarmila Vondrová
doc. Mgr. Jan Zbavítel
prof. PhDr. Leoš Faltus

srpen

doc. Mgr. Vladislav Bláha, ArtD.
MgA. Jan Dalecký
Petr Kříčka

září

prof. PhDr. Jindřiška Bártová
Ing. Josef Vinkler

říjen

doc. Mgr. Jana Hlaváčková
doc. PhDr. Jan Roubal, Ph.D.
Bc. Ladislav Šulák

listopad

Stanislava Kadlecová
Jana Konstandinová

prosinec

Mgr. František Dofek
Josef Hanák

Autoři Občasníku 2012/I:

Bártová Jindřiška, prof., PhDr., pedagožka HF

Blažek Josef, Bc. DiS., knihovna JAMU

Čechová Tereza, MgA., manažerka děkanátu DIFA

Fraisová Renata, HF

Hájková Alena, BcA., manažerka interních projektů DIFA

Hurtík Lukáš, MgA., PDS, HF

Kasperkevičová Romana, PhDr., vedoucí knihovny JAMU

Kolbábková Paraskevopulu Diana, Mgr., referentka DnO

Kovalčuk Josef, prof. PhDr., proděkan DIFA

Kříž David, HF

Lupíšková Alžběta, MA, projektová manažerka HF

Mareček Lubomír, Mgr., specialista pro vnější vztahy JAMU

Michálková Slimáčková Jana, Mgr., Ph.D., pedagožka HF

Novotný Roman, Ing., vedoucí výzkumného centra JAMU

Pětrašová Kamila, BcA., manažerka pro vnější vztahy a výzkum HF

Pohl Richard, MgA., PSD, HF

Polášková Kateřina, MgA., projektová manažerka HF

Riou Petra, Mgr., zahraniční oddělení DIFA

Rovňák Gabriel, MgA., PDS, HF

Studený Tomáš, MgA., PDS, HF

Šilerová Lucie, Ing. MgA., pedagožka HF

Šimek Zdeněk, HF

Šotkovský Jan, MgA., pedagog DIFA

Švecová Markéta, MgA., tajemnice Studia Marta

Tesáčková Lenka, MgA., provozní ředitelka Divadla na Orli

Vodička Ondřej, MgA., tajemník DIFA

Vodičková Petra, MgA., pedagožka DIFA

Autoři fotografií:

Jan Dvořák, Marek Hlavica, Monika Holá, Pavla Hrubšová, Petra Koňárková, Alžběta Lupíšková, Václav Mach, Marek Mokoš, Pavel Nesvadba, Alena Ochrymčuková, Agnès Pautrel, Kamila Pětrašová, Petr Pilát, Richard Pohl, Karel Šimandl, Lenka Tesáčková, Helena Tomalová

OBČASNÍK JAMU 2012/I

Redakčně připravili

Zdeňka Stejskalová a Miroslav Plešák za spolupráce Jindřišky Bártové

E-mail: stejskalova@jamu.cz

Grafická úprava a sazba:

Donato, Šaracova 2, Brno

Tisk: Ediční středisko JAMU

www.jamu.cz/organizacni-struktura/edicni-stredisko/

Univerzita třetího věku na Divadelní fakultě

Od dubna letošního roku jsou v rámci celoživotního vzdělávání na Divadelní fakultě JAMU poprvé otevřeny dva kurzy Univerzity třetího věku (U3V) „Jak vzniká divadlo I a II“. Jedná se o první kurzy U3V s uměleckým zaměřením v zemi. Garantem těchto semestrálních kurzů se stal doc. MgA. Zbyněk Srba, Ph.D., děkan Divadelní fakulty.

Kurz I je zaměřen na úvod do dějin divadla, teorii ale i na praktické fungování divadelního provozu. Kurz II se bude zabývat specifiky moderního divadelního vývoje. Každý cyklus obsahuje devět odborných přednášek s divadelní tematikou, které budou prezentovány pedagogy Divadelní fakulty. Jako bonus pro posluchače bude součástí nabídky obou semestrů také setkání se dvěma významnými osobnostmi divadelního umění (v prvním kurzu se posluchači setkají s prof. Františkem Derflerem, uměleckým šéfem Divadla u stolu, a MgA. Helenou Dvořákovou, herečkou Divadla v Dlouhé, v kurzu druhém budou hosté upřesnění). Dále pak bude součástí obou kurzů návštěva Městského divadla v Brně a Národního divadla v Brně a jejich budov s podrobnou prohlídkou zákulisí a veškerých jevištních technologií, která bude doprovázena profesionálním výkladem.

Překvapením byl velký zájem o studium ze strany veřejnosti, oba kurzy byly obsazeny již třetí den po zveřejnění informací o jejich otevření. Kapacita jednoho semestrálního kurzu je osmdesát míst a celkem jsme přijali kolem dvou set přihlášek. Z tohoto důvodu se budou již v září přijímat přihlášky pro další kolo kurzů, které začne od ledna 2013.

První ze série přednášek s názvem „Úvod do studia divadla“ byla zahájena prof. PhDr. Bořivojem Srbou, DrSc., a stalo se tak ve čtvrtek 19. dubna 2012.

Divadelní fakulta také v souvislosti s pořádáním kurzů U3V požádala o členství v Asociaci univerzit třetího věku.

Věříme, že tyto kurzy budou pro jejich posluchače obohacující a přispějí k rozšíření povědomí o divadle a divadelním umění.

Tereza Čechová

Umělec a společnost

Když jsem zjistil téma letošní doktorské konference, potěšilo mě to. Umělec a společnost, navíc ve zcela volném stylu. Co víc si přát? To bude přece hračka, ne? Jak jsem posléze zjistil, když jsem se pokoušel převést myšlenky na papír (potažmo klávesnici počítače), šeredně jsem se mýlil. Jak rozporuplné téma. Ptáte se proč? Najednou vyvstala spousta otázek. Existuje snad kontroverznější spojení? Umění se vytváří pro společnost, ale co když společnost umění i přes nepopíratelné kvality nepřijme? Je vždy společnost připravena ocenit právě umění? Jsem rozporuplný. Víím, co chci říct a nevím, jak to zformulovat. Nemůžu se ubránit jistému rozčarování. Jak už jsem uvedl, napadá mě spousta otázek, které by nás měly dovést ke správnému rozklíčování. Nakonec však pravděpodobně stejně nedojdeme k úplně přesvědčivému závěru. Přesto je nutné si je položit.

Kdo je vlastně umělec? Jak vypadá? Jak se pozná? Jaké postavení má umělec v dnešní době? A potřebuje dnešní, silně materialisticky orientovaná, společnost vůbec umělce? Nedefinuje taková společnost uměleckou scénu tím, jak vytváří pseudoumělce z každého, kdo má známosti a prostředky? Jak se vlastně navzájem ovlivňují a kdo je tu pro koho? Je tento vztah jednostranně prospěšný, nebo v něm panuje symbióza? Možná si pomyslíte, co to je za otázky? Ale zkuste si je v kontextu dnešní doby po pravdě zodpovědět. Že znáte spoustu lidí, kteří by mohli být pasováni na opravdové umělce, a přesto jimi v očích lidí nejsou? A že nám média (většinou komerční) předkládají rádoby umělce, kteří toho ve skutečnosti zase až tak moc neumí, respektive neumí nic?

Ten problém vlastně nese sama společnost. A vida, narazil jsem na problém společnosti – jaká společnost? Mám na mysli, a nebojím se to říct, většinová společnost. Jsme nuceni holedbat se kdekjakým, byť sebemenším a dle mého názoru naprosto samozřejmým předpokladem k tomu, abychom dosáhli úspěchu. Máme spoustu možností, neustále se zdokonalujeme různými kurzy, jsme de facto multifunkční. Ale jací jsme opravdu v tom, co děláme? V té podstatě našeho konání? V této souvislosti mě napadá cosi o tom, jaké nesmyslnosti jsou nám nařizovány a kam směřujeme. Kde je podstata (nejen) umělcova úspěchu? Pravděpodobně mi bude inspirací nedávná konference ke stému výročí narození Rudolfa Firkušného, tohoto nedostižného českého klavíristy. Jeho osoba je mi nesmírně sympatická i tím, že se narodil v našem kraji, ve městě Napajedla, jež je vzdáleno od mého rodiště asi 20 km. Myslím, že si ho právem dovolím vzít jako příklad opravdového umělce světového věhlasu. Jak rozdílné byly jeho osudy ve srovnání s dnešními „umělci“, které vyplivla jedna z populárních, komerčních soutěží. Kolik úsilí, píle, času, trpělivosti, neustávajícího sebezdokonalování, sebezapření a pokory musel Firkušný obětovat tomu, aby se stal opravdovým umělcem takového formátu. Když si to srovnáme s některými výše uvedenými, mnohdy pitoreskními postavičkami dnešních reality show, které si bláhově myslí, že se den ze dne stane zázrak a ony přes svou zjevnou ubohost a neschopnost stanou na piedestalu slávy, myslí si, že tam setrvávají až do smrti a tím do konce svého života nebudou muset nic dělat, je to k smíchu. Nebo spíše k pláči? Zarážející je ovšem jejich drzost a hlavně jejich sebehvědomí. Co na tom, že nemá z čeho pramenit. Hlavní je, že ho mají a dokážou ho patřičně agresivním způsobem prezentovat. Promiňte, dnes se tomu správně říká asertivní jednání, jež je podle mého názoru znakem nadcházející generace...

Dnešní společnost se odnaučila pojmenovávat věci pravým jménem. Jako by se toho bála. Co kdyby to totiž někdo napadl? Hlavně nic přesně nedefinovat. Vše se musí schovat za

diplomatická klíše. Problém nemám já, ale ty. Tudíž to, že nemám úspěch, pro který jsem ale nic neudělal, není vůbec mou vinou, ale tvou, protože mě nechceš ocenit, nepřeješ mi a nic nevíš!

Někdy je opravdu těžší k uvěření, co si média dovoří předložit lidem jako umění. I jako vtip to vyznívá trapně, neřku-li, pokud by to snad vzal někdo vážně. Nemůžu proto nezmínit jeden (velmi kulantně řečeno) neobvyklý divácký zážitek, který mne doslova vyšokoval, v nejménované soutěži hledající talenty. Zdůrazňuji – hledající talenty! Talent by přeci měl být rozhodující pro umělce. Jistá žena rozbíjela plechovky svými přednostmi! V tomto ohledu se opět jasně ukazuje, jak náš, patrně největší a také do dnešních dnů nejméně doceněný umělec, Jára Cimrman, jako už tolikrát, předběhl svou dobu! Napadá mě totiž parafráze monologu Zlatovlásky z jeho hry Dlouhý, široký a krátkozraký: „Budu mít zas zlatý vlas, maličkou nožku, útlý pas, okrouhlý bok a ňadra dmoucí, ty náš děde vševědoucí.“ Raději tedy ani nechci domýšlet, co by na poli tohoto „umění“ mohli nabídnout muži... Z tohoto pohledu by tedy pro to, být umělcem, stačilo tak málo. Naštěstí však výše uvedený, otrněný příklad pochází z Ameriky, země neomezených možností. A naštěstí si o tom každý člověk, jež má alespoň kousek toho zdravého selského rozumu, utvoří vlastní obrázek. Už kolikrát jsem si i přes stigmata dnešní doby (a obzvlášť v naší zemi) řekl: Ne, já opravdu nejsem nenormální, zaplať Pán Bůh, že žiji tam, kde žiji a že mám kolem sebe takové lidi, jaké mám!

Dostávám se opět na začátek problému. Tentokrát však s alespoň s jakýmsi výsledkem. V dnešní době je těžké obstát. Nemyslím si, že by se umělec neměl snažit o jistou sebe prezentaci, neboť už dávno neplatí pořekadlo: „Sedávej, panenka v koutě, budeš-li hodná, najdou tě.“ Ono by se totiž mohlo stát, že by ta panenka skončila populárním pohádkovým koncem, který všichni dobře známe: „... a pokud neumřela, tak tam v tom koutě sedí dodnes.“ Ale také si myslím, že alespoň část platnosti má i v dnešní době další z prověřených moudrů: „Dobré zboží se chváří samo.“ Jsem realista a i z historického hlediska víím, že přirozené změny jsou nutné, aby bylo stále kam směřovat. Ale připadá mi, že dnešní doba si vynuceně žádá efekt, rychlost, stále něco nového. Hlavně rychle, udržet pozornost konzumenta, než se to omrzí! Není čas zkoumat hodnotu předkládaného produktu. Na co, když stejně za chvíli přijde nový, který bude jistě o tolik lepší, modernější, poutavější. A co nějaké krédo? To se přece dnes také tak mění s tím, co požaduje konzument. Co na tom, že ještě před půlhodinou bylo ono krédo zcela v přímém kontrastu s nynějším? A opravdovost? Je na tom stejně. Ale..., co nám zůstává? Z čeho vycházíme? Z jakého základu braly dnešní hodnoty? Právě z těch osvědčených, poctivých a prověřených hodnot, jež tu jsou s námi nespočet let. A proč tu jsou? Právě proto, že jsou tak kvalitní a i dnes mají co říci. Mají stále ještě nevyčerpaný potenciál, jsou trvalé. Proto tu budou ještě za dalších sto let a stále budou oslovovat. To jsou tedy hodnoty týkající se celé společnosti, tedy i všech odvětví umění a všech druhů lidské činnosti. A umělec? Pravděpodobně ctí stejné principy, protože ze společnosti vychází. Mám to štěstí, že jsem měl ve svém okolí spoustu příkladů opravdových umělců. A mohu jen děkovat, že jich je kolem mě stále dost a formují se v osobách mých nejbližších přátel a známých. Víím to, pozorují je totiž už léta, nejsou to krátkodobé známosti. A proto také víím, že umělce nelze jen tak lehko poznat. Chce to čas, ten totiž prověří a nekompromisně vybere, kdo je a kdo není umělcem. Jisté je, že pravého umělce značí srdce, charakter, úcta, víra v to, co dělá, skromnost, pokora a hlavně to, co po něm zůstane pro další generace.

Lukáš Hurtík